

UKDE

UKDE KİTAPLIĞI: 74
MARAŞ KÜLTÜRÜ EDEBİYAT SERİSİ: 12

Editör:

Serdar YAKAR
Yaşar ALPARSLAN

Görsel Yönetmen:

Alaaddin ORÇAN

Baskı – Cilt:

FA AJANS
Tel: 0344. 235 02 74

Kapak Tasarım:

Halil İbrahim TOKLU

Baskı Tarihi :

Kasım 2009

Yazışma Adresi:

Vefa Kitap Kırtasiye
İsmetpaşa Mah. Borsa Cad.
Buket Sitesi Altı No 17/C
Tel: 0.344.225 13 00
mahmutseyithan@hotmail.com
KAHRAMANMARAŞ

MUHTELİF CÖNKLERDEN
**MARAŞ HALK
ŞÂİRLERİNE ÂİT
ŞİİRLER**

Hazırlayanlar:
Yaşar ALPARSLAN – Serdar YAKAR

**Kahramanmaraş
2009**

Yaşar ALPARSLAN: 1947’de Maraş’da doğdu. İlk olarak Bahçeci Hoca’da okudu. Çocuk yaşta Hafız oldu. Dışardan imtihanlarına girip ilkokulu iki yılda okudu. Maraş İmam Hatibi bitirdi. Dışardan lise imtihanlarına girdi diplomasını aldı. İstanbul Yüksek İslam Enstitüsünü bitirdi. Kazandığı halde hastalığı sebebiyle İstanbul Üniversitesinin Tarih bölümünü okuyamadı. Afşin Lisesi’nde öğretmenlik mesleğine başladı. Maraş İmam-Hatip Lisesi ve Endüstri Meslek Liselerinde Din Kültürü öğretmenliği yaptı. 1997’de emekli oldu.

Yazı ve şiir çalışmaları Hareket, Altınoluk, Tohum, İslam Medeniyeti, Kurtuluş, Uzunoluk, Alkış gibi dergilerde ve Zaman, Madalyalı Şehir, Bugün gibi gazetelerde neşredildi. Yazılarında kendi isminin yanı sıra Veziroğlu, Ceridoğlu gibi mahlaslar ve müstear isimler de kullandı.

Eserleri; Kıssa-ı Eshab-ı Kehf (1999), Münâcaât ve Na’lar (2006), İstiklâl Savaşında Maraş (Müşterek, 2008), Âşık Durdu Mehmet Yoksul (Âşık Mahfuzî) Hayatı ve Şiirleri (Müşterek, 2008), Âşık Mustafa Zulkadiroğlu Hayatı ve Şiirleri (Müşterek, 2008), Muhammed Kâmil Ağdaş (Bahçeci Hoca) Hayatı ve Şiirleri (Müşterek, 2009), Maraş’ta Divanından Parça Kalmış Halk Şairleri (Müşterek, 2009), Türk Edebiyatında Maraşlılar (Müşterek, 2009), Seyâhatnâme, Şehir Târîhi ve Coğrafya Kitaplarına Göre Maraş (Müşterek, 2009), Maraş’ta Saçaklızâdeler ve Eski Maraş Âlimleri (2009), Büyük Hiciv Şâiri Âşık Mısdılı (Mustafa Hartlap’ın) Hayatı ve Şiirleri (2009), Maraş Meşhurları (Müşterek, 2009)’dır.

Serdar YAKAR: Maraş’da 1965’de doğdu. İlk ve orta öğrenimini Maraş’ta tamamladı. Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümünü bitirdi. Belediyecilik üzerine yüksek lisans yaptı.

İlk yazı çalışmaları Erciyes dergisinde yayınlandı. “Kadın ve Aile” ve “Gül Çocuk” dergilerinde Yazı İşleri Müdürü, Timaş Yayınları’nda Editör olarak çalıştı. Yazı çalışmaları; İlim ve Sanat, Altınoluk, Kadın ve Aile, Gül Çocuk, Sur, Mavera, Uzunoluk, Kurtuluş, Dört Mevsim Maraş, Alkış, Milli Gazete, Yorum, Bugün, Manşet, Cesur Haber, Ukde Haber gibi dergi ve gazetelerde yayınlandı.

1992 yılında Kahramanmaraş Belediyesine girdi. Özel Kalem Müdürlüğü, Yazı İşleri Müdürlüğü, Terminal Müdürlüğü ve Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü görevlerinde bulundu. Belediyecilikle ilgili adli davalarda Bilirkişilik yaptı.

Eserleri; Necip Fazıl ve Mücadelesi (1995), Gönül Dostu Mehmed Zahid Kotku ve Bağlanma (1995), Kurtuluşa Dair Üç Eser (Derleme, 1996), Memleketime Dair Tarihi, Ekonomisi, Sosyal Yapısı ile Kahramanmaraş (1997), Hayatı ve Mücadelesi İle Hafız Ali Efendi (Müşterek, 1998), Yerel Yönetimlerde Alternatif Hizmet Sunma Yöntemleri (2003), Kahramanmaraş’ta Ceridoğulları (Müşterek, 2003), İstiklâl Savaşında Maraş (Müşterek, 2008), Memleketime ve Şahsıma Dair Bir Hukuk Mücadelesi (2008), Âşık Durdu Mehmet Yoksul (Âşık Mahfuzî) Hayatı ve Şiirleri (Müşterek, 2008), Âşık Mustafa Zulkadiroğlu Hayatı ve Şiirleri (Müşterek, 2008), Muhammed Kâmil Ağdaş (Bahçeci Hoca) Hayatı ve Şiirleri (Müşterek, 2009), Maraş’ta Divanından Parça Kalmış Halk Şairleri (Müşterek, 2009), Türk Edebiyatında Maraşlılar (Müşterek, 2009), Seyâhatnâme, Şehir Târîhi ve Coğrafya Kitaplarına Göre Maraş (Müşterek, 2009), Maraş Meşhurları (Müşterek, 2009)’dır.

TAKDİM

Rahmetli A.Saim Emirmahmutoğlu mahalleden bizim komşumuzdu. Biz 1950'lerde gelmiştik Kurtuluş mahallesine. O bizden önce. Aynı gedikte yıllarca komşuluk yaptık.

O bizden yaşça büyüktü. Öğretmenlik yapardı. Evinin altında matbaası vardı. Gazetecilik de yapardı. Gazete çıkarırdı. Gördüğüm kadarıyla karınca gibi çalışırdı. Hiç boş durmazdı.

Ağır başlı bir hanımı vardı. Eski tabirle hatın yapılıydı. Hatındı. Allah rahmet eylesin vefat etti. Mahallede herkesler üzüldü. Saim Bey sonra bir daha evlendi. Anam derdi; "Bu da hatın gibi kadın. Bu da hatın."

Bu hatınla, hocanımla yıllarca yaşadı. Oğlu kızı oldu. Büyüttü. Ömrünün son yıllarında Hafız Ali Efendi'nin kütüphânesi sebebiyle başı ağrıya girdi. Allah rahmet etsin hizmetten başka bir kaygısı yoktu. Olayın bilirkişi raporlarını ben verdim. Berât etti.

A.Saim Emirmahmutoğlu'nu hep görürdüm. Hiç boş durmazdı. Çalışırdı. Niye çalışır diye merâk ederdim. Kulak asardım.

Hep Maraş, Maraş kültürü için çalışırdı. Maraş kalkın-sın için projeler üretirdi. Turizme açık hâle gelsin için ğayret ederdi. Ona göre, ki doğrudur, Karacaoğlan Maraşlıydı. Bunu

isbata çalışırdı. Sürekli bununla alakalı yazılar yazardı. Konuyu gündemde tutardı. Beyinlere konuyu nakşederdi.

Bir Eshâb-ı Kehf sevdâlısıydı. Eshâb-ı Kehf'in Maraş'ta olduğuna inanırdı. Bize göre de öyle. Ona göre hadise Maraş'ın Afşın (Efsus) ilçesinde olmuştu. O gün için eline geçen bütün malzemeleri kullanır, bunu savunan yazılar yazardı. İsbâta çalışırdı.

Zannederim bu zâtın bu iki konu için yazdıkları bir şekil toplansın ciltler tutar.

Ama zannederim bu zâtın en enteresan projesi şuydu. Bunu okumuştı. Duymuştu. Duyduğuna inanmıştı. Yerinde görmüştü. Hâritasının çizmişti. Daha ellilerden önce konuyu kitaplaştırmıştı.

Maraş'ta Engizek dağının altı kömürdü. Hem de en iyisinden kömürdü. Bu kömür kuzeye güneye doğru yayılırdı. Çoktu. Tükenecek gibi değildi.

Bunun yanında Berit dağında da her türlü mâden olmakla berâber istemediğiniz kadar demir mâdeni vardı. Târihte işletilmişti. Büyük rezevlere sâhipti.

Bu ikisinin arasını yukardan beri akıp gelen Ceyhan nehri ayırırdı. Ancak aralarında havza birliği vardı.

Bu da bu ülkenin kalkınması için büyük avantajdı. Bir taraftan kömür, bir taraftan demir çıkartılırdı. Demir kömürle eritilir, şekil verilirdi. Sanâyinin baş ihtiyacı suydı. O da zâten en yüksekten hızla düşerek aşağıya doğru geliyordu. Kullanmaya müsaitti. İhtiyacı fazlasıyla karşılayacak kadardı.

Böyle bir avantaja her ülke, her memleket sâhip olamazdı. Koca Türkiye'de bir Maraş bu imkana sâhipti. İyi kullanılırsa hem Maraş'ı, hem Türkiye'yi kalkındırırdı. Bir güneş gibi kalkınma merkezi olurdu. Işıklarını, yan ürünlerini çevreye saçardı. Kalkınmanın ana hammaddesini oluştururdu. Çâyette üretim ucuza gelirdi.

Bu sanâyi devrimini yapan ülkelerin şartlarına sâhip olmak demektir. İngiltere, Almanya bu şartlara sâhip olduğu

için sanâyi devrimi yapmıştı. Zâten ülkede yeteri kadar eğitilmiş insan da vardı. Bunlar burda birleşirse çok iyi olurdu. Bu malzemelerden bir helva yapmak gerekti.

Netice Maraş'ta herkes gazetecilik yapmış fakat A.Saim Emirmahmutoğlu başka bir tür gazetecilik yapmıştı. Geçmiş biraz çalkantılı olabilirdi. Politik bir kimliği olabilirdi. Fakat şurası muhakkak fikir dolu, teklif dolu bir gazetecilik yapmıştı. İş olsun havası yazmamıştı. Dedikodu peşinde koşmamıştı.

Derdi da'vâsı Maraş kalkınsındı. Turizme açılınsındı. Kültürel simgeleri olsundu. Türkiye'nin Ruhr mıntıkası olsundu. Kalkınsındı.

A.Saim Emirmahmutoğlu 17 Aralık 2000'de vefat etti. Allahına yürüdü. Arkasında büyük bir kültürel mîras bıraktı. Onlar da evindeydi.

Biz onlardan sâde bir dosyaya ulaşabilmiştik. O da onun arşivinin muhteşemliğini gösterirdi.

O bakımdan onun bu mirâsını görmek, ulaşmak bizim hedefimizdi. Onlar mahalleden çoktan göçmüşlerdi. Görmek mümkün değildi. Sâde gözümüze çarpan ikinci hanımdan dâmad Osman Polat YALÇIN Beydi.

Onu her gördükçe diyorduk:

-Osman Efendi araya gir, şu arşivi görelim. Değerlendirelim. Bak bir dosyasından istifâde ettik. Biz ilâveler yaptık. Bir kitap çıkardık. Gayınbabana ithaf ettik. Şunu göreceksin. Bu arşivden daha nice kitap konuları çıkar.

Sağolsun Osman Bey gayret gösterdi. Kitap da kalplerini yumuşattı. Haber saldılar gittik. Buyurun dediler. Ne var ne yok bize verdiler.

Biz giderken sağ kolumuz Serdar YAKAR Beyi de götürdük. Serdar Bey zâten daha önceden A.Saim Bey üzerine çalışma yapmıştı. Eşi Nadide Hanımdan aldığı bilgiler ve Karacaoğlan Halk Kütüphanesinde bulunan gazete arşivinden yararlanarak merhumun hayat hikâyesini çıkartmış ve yayın-

lamıştı. Berâber bakarak teslim aldık. Nasıl bölüşeceğimizi izâh ettik. Korunma şeklini gösterdik.

Arşivden gazete olarak ne var ne yok Serdar Beye verdik. O böyle şeyleri değerlendirmeyi sever. Büyük sabır gösterir. Onlardan konular çıkarır. Yazar. Ürünler ortaya koyar.

Kitapların yarıya yakınları ölü kitaptı. Biraz fazlası ise bulunabilen bin temel eser gibi kitaplardı. Onları da alanlarımıza göre bölüştük. Kendi kütüphanelerimize korumak için koyduk.

Gelelim asıl konuya.

Kitap ve gazetelerin dışında bir de dosyalar vardı. Defterler vardı. Onlara da tek tek baktık. Ne var ne yok ortaya koyduk. Tasniflerin yaptık. Öne çıkanlar; Eshab-ı Kehf yazıları, Karacaoğlan araştırmaları, turizm çalışmaları ve üç defter.

Defterin birinde daha çok halk şiiri var. Ancak ağırlığı eski Maraş halk şâirlerine âit. Aslında defter bir cönkten fotokopi yapılarak meydana getirilmiş.

İkincisi orijinal bir defter. Ağırlığı halk şiiri. Kalanı dîvan şiiri. Bunların içinde de Maraşlılara âit halk ve dîvan şiiri var.

Üçüncüsü bir cönkten fotokopi çekilme. Defterse sâde dîvan şâirlerine ait gazeller vs. Ve bir de şarkı sözleri.

Ve yine;

Emaneten aldığı cönklerden meydana getirdiği, yayınladığı bir seri.

Önemlileri bunlar.

Biz bu üç defter ve cönklerden alınıp yayınlanan şiir serilerini aldık. Bir tarafa koyduk. Sıraynan bu defterleri elden geçirdik. Defterlerde daha önceden yayınlanmamış eski Maraşlılara ait halk şiirlerini yeni harflerle Türkçeye aktardık. Hâkeza Maraşlı divan şâirlerine âit şiirleri de aktardık.

Bunları aktarırken şâirlerin yapamıyacağı hatalar kabûl ettiğimiz hece fazlalıklarını, kafîye bozukluklarını giderdik.

Bize göre yapılması gerekenleri yaptık. Aslına dönderdik. Bunları da zarûret miktarı yaptık.

Sonra da serîde olan defterde olmıyanları bunlara ekledik. Defterlerde bulunup bir şekil bizim veya bir başkasının yayınladıklarını almadık. Aldıysak da farklılık arzedenleri aldık.

Bu defterlerde çok şâir adı var. Şiirleri var. Maraş'lı olup olmadığına karar veremediklerimizi almadık. Bir de defterlerde mahallî şâir kabul edilmiş Karacaoğlan'ın çok şiirleri var. Dedikoduya sebep olur düşüncesiyle onun şiirlerini dışarda bıraktık.

İşte böyle. Bize bir arşiv teslim edildi. Bir iş bölümü dâiresinde Serdar Beyle çalıştık. Bu birinci eseri ortaya çıkardık. Darısı gerisine inşaallah.

Biz arşivi nezâket gösterip bize teslim eden merhum A.Saim Emirmahmutoğlu'nun kıymetli eşi Nadide Hanıma, çocuklarına ve hasseten Osman Polat Yalçın Beyefendiye bu vesileyle memleket nâmına sonsuz teşekkürler ediyoruz.

Bu eserin ortaya çıkmasına, bu eserle berâber Maraş'ta Türk halk edebiyatının en eski örneklerinin ortaya çıkmasına vesîle oldular. Onlara şükranlarımızı sunuyoruz. Keşke bu memleketde herkes de onlar gibi olsa diyoruz. Sağlık, sıhhat, afiyet, selâmet diliyoruz.

Bir de bu memleketin bu zâta sâhip çıkmasını istiyoruz. Üzerine vazîfe olan kurumların bu zâtın adını bir yerlere vermesini, vererek yaşatmasını, bu zata olan memleketin şükran borcunu ödemesini talep ediyoruz.

Bizim dollu yavrularımız, sevenlerimiz, dostlarımız, yardımcılarımız var. Bunlar bizim gözümüzün içine bakarlar. Emir beklerler. Hocam dese biz tutsak derler.

İşte bunlardan biri, belki de başta geleni Mehmet APAYDIN Beydir. Birâderi ile berâber HEDEF KIRTASI-YE'nin sâhibidirlere. Berâber çalışdırırlar.

Bizi her işimizde desteklerler. Kuran kursumuzun, kültürel hizmetlerimizin masraflarına severek katılırlar. Bu kitapta da katıldılar. Yardımcı oldular. Teşekkürlerimizi sunuyoruz.. İşlerinde bol bol kazançlar diliyoruz.

Allah bize yardım ediyor. İnaniyoruz daha edecek. Bizi yalnız bırakmıyacak. Biz de çalışacağız. Bizimle beraber hareket eden gayret gösteren çalışan arkadaşlarla inşaallah daha nice eserler çıkaracağız. Bu Maraş kültürünü tesbit edeceğiz. Unutulmaktan kurtaracağız.

Düâ ve destek taleblerimizle.

Yaşar ALPARSLAN

İÇİNDEKİLER

KÜSKÜNLÜK DESTANI.....	13
ARİF.....	16
BEYOĞLU.....	18
FERMÂNÎ.....	26
FİLÂRÎ.....	30
GÜLŞENÎ.....	33
GÜNDEŞLİOĞLU.....	34
HEZÂRÎ.....	36
İRFÂNÎ.....	37
LÂEDRÎ.....	39
MAHİR.....	40
NİYÂZÎ.....	42
PERVÂNE.....	46
SAİD.....	52

SÜREYYA.....	53
ŞÂZÎ.....	55
ŞİRÂZÎ.....	125
ŞİRVANLI ÂŞIK.....	134
ZARÎF.....	135

KÜSKÜNLÜK DESTANI*

Anam babam bilmem beni nedecek
Südümü sağıbta halebmedecek
Oğlu olur deyû beni güdecek
Amanın komşular ben evde kaldım.

Tuzun torbasını astım üçeye
Başımı kaldırdım değer bacaya
Kâil oldum yüz yaşında kocaya
Amanın komşular ben evde kaldım.

Yatarım yatarım yanlarım ağrır

---

* Muhtemelen evde kalmış bir kızın söylediği, şairi belirsiz.

Kalkarım oturrum gözlerim seğrir
Benim yaştaşlarım beşiğin öğrir
Amanın komşular ben evde kaldım.

Babam beni meclislerde öğerde
Anam gelen düğürçüyü kovardı
Gişim olsa on çocuğum doğardı
Amanın komşular ben evde kaldım.

Anam babam benim hâlimden bilmez
Beklerim beklerim düğürçü gelmez
Konudan komşudan bir alan olmaz
Amanın komşular ben evde kaldım.

Hısımda da gişi sanki kırıldı
Ortalıktan kalktı yerler yarıldı
Kaygısız kaldılar dendi çağrıldı
Amanın komşular ben evde kaldım.

Sırtta şelek anam gelir odundan
Yürüyemez baldırından budundan
Uluk kavun gibi yenmez tadından
Amanın komşular ben evde kaldım.

Getirin şu bana bir levha, kağıt
Duyamadı yazım bir “ınga” “ağıt”
Yaşım geçer, eder, yüreğim gıt gıt
Amanın komşular ben evde kaldım.

Bir muskası varmı sorun yazara
Bekarlığım bitsin gelsin nazara

Kim indirir beni ölsem mezara
Amanın komşular ben evde kaldım.

Anam babam ölse nolacak hâlim
Olmazsa bakacak evlad iyâlim
Yaşım geçer gider kalmaz mecâlim
Amanın komşular ben evde kaldım.

Öleceğim herhal bekarken adı
Olmadığı halde kolu kanadı
Kısmet tadamadık bir gişi tadı
Amanın komşular ben evde kaldım.

Ölürüm kabrimi derin kazarlar
Taşımı dikerler tek ad yazarlar
Kimsesiz olunca çabuk bozarlar
Amanın komşular ben evde kaldım.

Allah hiçbir kızı evde koymasın
Gişi derdi ile gün saydırmassın
Tutsunlar insanlar bekarın yasın
Amanın komşular ben evde kaldım.

ARİF

I

Ne kusur eyledim ey şûh-ı cihan
Yeter insâf eyle eleman dedim
Behey vefâdarım kalbi hiylelim
Ben sana sitemkâr ne zaman dedim.

Kaddin arar dedim cevir mi ettim
Cismini billûra benzettim gittim
Ağyara dediğin sözü eşittim
Acep var mı sende din iman dedim.

Benim sâdıklığım verdin hebâya
Hüsnü vechin teşbih ettim ben aya
Kâkûlün mislini şekl-i turaya
Geysûya yaklaştı dil-i cân dedim.

Nedir bu Ârif'le böyle savaştın
Nolur benzettimse kemana kaştın
Leşker-i Hindi hâl-i Habeş'in
Leblerine lâl-i bedehşân dedim.

II

Kimse aşk derdine dūçar olmasın
Kolay sandım çetin imiş güç imiş
Sitemkâre, vahşî yâre dünyâda
Meyil vermek töhmet imiş suç imiş.

Bir aşka düşmüşüm derdim onulmaz
Öğüt verdim mahzûn gönlüm avunmaz
Ne çektiğim ben bilirim yâr bilmez
Yadeller hâlîme bakmış acımış.

Bir tercüman buldum yâre gönderdim
İfâde aktardım murâdım derdim
Nâme yazdım şahhezârân yalvardım
Bağrı demir, polat imiş tuncimiş.

Bir döh ettim gam leşkerin dağıttım
Öğüt verüp mahzûn gönlüm avuttum
Canân, kavli karar etmiş eşittim
Der ârifim uzak imiş geç imiş.

BEYOĞLU

I

Çeşm-i siyâhımdan bir kötü haber
Getiren var mıdır yollarda bilmem
Gamdamı, şâddamı o servi kamer
Acep ol yar nasıl hallerde bilmem.

Sarkıttı mı ola atmaca ayak
Yemiş midir acep birinden dayak
Güzeller içinde yârim bir sıyak
Acep yar kokusu güllerde bilmem.

Beyoğlum der bende şirin can idim
Güzeller içinde şöhret şan idim
Bir zaman âlemde bir sultan idim
Şimdi ismim var mı dillerde bilmem.

II

Bir sunaya düştü gönlüm
Tâze ğonca gül mâvili
Perişan saç mor sünbüldür
Bağlar başını mâvili.

Kaşları benzer kemana
Âşıkın eyler dîvana
Doldurmuş dolu peymâne
Sunar âşıkâ mâvili.

Açık meşrep ne olmuşsun
Koynuna yâdlar koymuşsun
Benden başkasını sevmişsin
Kaderimi bilmez mâvili.

Yâd ellerden çek elini
Muhabbetden kes dilini
Beyoğluna ver meylini
Tenhâlarda bulma mâvili.

III

Seyreylesem görünür mü
Başkonuşun dağı şimdi
Baharlarda dem sürmenin
Vakti geldi çağı şimdi.

Bizim yaylanın kuşuna
Can dayanmaz ötüşüne
Şirin sahralar başına
Kura idim çalğı şimdi.

Erişti Mansurun çağı
Seyrana çıkarlar çoğu

Maraş'ın bahçesi bağı
Hûbların oynağı şimdi.

Gönül ister gözler gözüm
Aşk oduna yanar özüm
Benim Mevlâdan niyâzım
Yakin et yırağı şimdi.

Avkasır bir peykar başı
Mücevher toprağı taşı
Yar ile edek savaşı
Safa verin zağı şimdi.

Kalbi mahzûn olanların
Görün deyû oyunların
Beyoğlu'nu sevenlerin
Burdadır ocağı şimdi.

IV

Ela gözlü nazlı dilber
Benim sende ikrârım var
Ne gözüme uyku girer
Ne gündüzde kararım var.

Ne dolu bâde içerim
Ne sırrım halka açarım
Ne yârimden vaz geçerim
Ne bu halka zararım var.

Ne gözlerim zamânede
Ne baykuşum vîrânede
Ne de dilim dîvânede
Ne serimde efkârım var.

Beyoğlum der budur hâlim
Dosta kurban tatlı canım
Ne hâlim var ne melâlim
Ancak bir suna yârim var.

V

Yar bana vefâsız demiş
Bilmemiş ki keman eğri
Ben kendinin meftûnuyam
Bilmem başka zaman eğri.

Adüvler etsin temâşâ
Acı nefes geçer taşa
Al mendili yüce başa
Bağlama hâ mekan eğri.

Gerçek güzel cihanda çok
Gözler ela kiprikler ok
Böyle mahbub her yerde yok
Kime düşer devran eğri.

Beyoğluyam can var tende
Ben olmuşam yâre bende
Yalan günah bizim dinde
Direk doğru eyvan eğri.

VI

Kadir mevlam senden bir dileğim var
Ahvâlimi yâre bildir yaradan
O yar ile benim da'valarım var
Aradan engeli kaldır yaradan.

Beni mecnûn eden yavru gelince
Hançer olup dertli sînem delince
Ecelden ğayriye derman bulunca
Ayrılığa derman nedir yaradan.

Bir dileğim vardır bar-i Hudâdan
Ah çektikce kan geliyor dîdeden
Ben güzelim deyû kaçıyor benden
Husûmetin koyma sildir yaradan.

Beyoğlum derkine yakup yandırma
Yandırdıpta dost iline kondurma
Ben ölürken azrâili gönderme
Sen al canım kaygım dindir yaradan.

VII

Ah çekip de mübtelayı ağlatma
Düşer mi şanına aman elaman
Murâdımdır varup hâlim arz etmek
Bir saat karşına eman eleman.

Kerem ile Aslı, Mecnun ve Leyla
Var ise kusûrum afveyle söyle
Kemendin getir boynuma salbeyle
Can katmaz canına eman eleman.

Bir hayâli aşka düşeli kendim
Senin elindedir ipim kemendim
Sen başına buyruk ben ise bendim
Zülfükemendine eman eleman.

FERMÂNÎ

I

Efendim bir ateş tuttu vücudum
Bende düştüm kerem gibi yanmaya
Bilmem nasıl sevdâ tuttu serimi
Bende düştüm Kerem gibi kanmaya.

Onu görsen sen de olun dîvâne
Benim gibi hem düşersin fiğâne
Yıkıldı bu gönlüm oldu vîrâne
Kimsenin de gönlü vîran olmaya.

Şirindir sözleri lebleri baldır
Açılmış bahçede bir gonca güldür
Ğayrı gözlerime görünen budur
Ah-ı zârım nazlı yâre kalmaya.

Ağam Fermânî'nin açılmaz bahtı
Vîrân oldu şimdi bu gönül tahtı
Üstümden kalkarsa ni'metin kahtı
Yeni başlar benim yüzüm gülmeye.

II

Ben bu aşk nârına urdum serimi
Yandı bu vücûdum kül oldu gitti.
Her dem çağırırım hey ğanî mevlâ
Beyhoş oldu aklım lâl oldu gitti.

Şu karşıdan gelen bir küçük ceren
Yok mudur sizlerde nazlımı gören
Var mı gül yüzlümden bir haber veren
Bana bir onulmaz hal oldu gitti.

Nazlımdan ayrıldım kimedem nazım
Gönlüm melil melil efkarlı yüzüm
Yardan ayrılalı kan döker gözüm
Dîdemin yaşları sel oldu gitti.

Fermânî der her dem fîğandır işim
Onulmaz sevdâya dûş oldu başım
Gönlüm eğleyecek yoktur yoldaşım
Gül yüzlüm elimden yel aldı gitti.

III

Yürü halvet düştü meydan ıssızdır
Nazlım dem sürmenin çağıdır bugün
Akıbet şu senin ol tiğ-i darbın
Korkarım sînemin dağıdır bugün.

Engellerim murâdına ermeye
Sevdam serindedir asla getmeye
Eller seyrân ister işret etmeye
Bana husn-i cennet bâğıdır bugün.

Bir gez sarılsaydım ince beline
Mail olsa idim şirin diline
Bu fırsat bir daha geçmez eline
Kömür gözlüm işin sağıdır bugün.

Çetindir çekilmez feleğin kahrı
Aşıkı güldürmek güzelin fahrı
Fermânî der aşkı gönlümün şehri
Iylım ıylım akar yağıdır bugün.

IV

Gidiyorum ela gözlüm ağlama
Nazlım bize şu illerden göç oldu
Senin ile sürdürdüğüm safalar
Geldi geçti cümle işler hiç oldu.

Yârim melil melil bakma yüzüme
Bir ateştir düştü tatlı özüme
Dünyâ zindan görünüyor gözüme
Nazlım senden ayrılması güç oldu.

Zâlim felek devre çalmış kalemi
Âhuzârım tuttu bütün âlemi
Ėurbet elde eksik etme selamı
Geçti sevdadan yar başıma baç oldu.

Fermânîm der mevlâ versin fermânım
Âsumâna çıktı âhü fiğanım
Gel beni ağlatma nazlı sultânım
Güzel senden ayrılması suç oldu.

FİLÂRÎ

I

Bâd-ı sabâ selam söylen o yâre
Pek göresim geldi illerimizi
Gönül arzû çeker ammâ ne çâre
Neyleyim tutan var ellerimizi.

Hicrân şâhı bize nâme gönderdi
Öpem dedim ağ gerdânın dönderdi
Zâlim felek bizi yaktı yandırdı
Savurdu havaya küllerimizi.

Yüküm ğamdır gam alupta satarım
Pervânele gibi yanar tüterim
Kıyâmette yakasından tutarım
Vermesin hoyrata güllerimizi.

Filârim der ebrû kemânım yoktur
Ğayri rakiplere emânım yoktur
Sılaya varmaya gümânım yoktur
Nazlım beklemesin yollarımızı.

II

Bende Őu dűnyâya geldim geleli
Daha ne gelecek başıma benim
Eğer nazlı yar da benim olmazsa
Bakın gözlerimin yaşına benim.

İkrar versen ikrârını güderim
İkrarsız yâri de ya ben nederim
Başım alıp diyar diyar giderim
Düşersen sevdiğim peŐıme benim.

Garib bűlbűl gibi ötemez oldum
Tűrlű metâlarım satamaz oldum
Geceler yerimde yatamaz oldum
Nazlı yar giriyor düşűme benim.

Filârîm der yâri gördüm yıraktan
Doluktu gözlerim kan ağlamaktan
Hasta oldum düşünmekten meraktan
Kaygı zehir katar aşımaya benim.

III

Hey ağalar bu dert bende yer eder
Gönül mübtelâsın bulana kadar
Yiğit sevdiğinden hiç vaz mı gelir
Yanar ateşine ölene kadar.

Bülbül ne yatarsın baharda yazda
Yanar kara bağrım bir top avazda
Haberin işittim çeşitli tarzda
Çok emekler çekdim duyana kadar.

Göz yaşıyla mektup yazdım silindi
Arif oldum sırrım yine bilindi
Demir çarık giydim oda delindi
Aradım eslahı bulana kadar.

Gönül der ki bu illerden göçmeli
Sâdık yâr yoluna candan geçmeli
Ecel şerbetini bir gün içmeli
Aşıklar düğünün çalana kadar.

Ğurbet il gezmekten gül yüzüm soldu
Ah çektikçe sînelerim söküldü
Filârim üstüne güller dikildi
Koklasın sevdiğim solana kadar.

GÜLŞENÎ

I

Derdü ğamle geçti yazbahar ayı
Yâre bir bergüzâr verilmez oldu
Rakîpler yığılup girdi araya
Bağladı yollarım varılmaz oldu.

Geceleri uyku girmez gözüme
Yasdık diken olmuş bakar yüzüme
İ'tibar eyleyin benim sözüme
Ben ğaribin hâli bilinmez oldu.

Mestoldu cihanda söylenen sözler
Sevdâ pek çetindir kınaman eller
Yüzüne dökülen perişan teller
El urdu da zülfü derilmez oldu.

Takdir böyle imiş geldi bu başa
Çetindir intizâr kar etti taşâ
Gülşenî kendini gel yorma boşa
Asır döndü işler görülmez oldu.

GÜNDEŞLIOĞLU

I

Ah nedeyim fukaralık elinden
O da ayağıma düşek oluktur
Kaçtım ise kurtulmadım elinden
Dolanıp belime kuşak oluktur.

Acımdan ölsem de etmem başağı
Mevlâsı kayırsın oğlan uşağı
Beğenmezdim kutnu, kumaş döşeğı
Şimdi kuru yerler döşek oluktur.

Evvel bende oğlağımy güderdim
Sürüleri sürülere katardım

Onyedi direkli çadır tutardım
Şimdi gölgeğim fişek oluktur.

Önceleri yaylalara göçerdim
Karlı buzlu soğuk suyun içerdim
Seksen kile bider yere saçardım
Şimdi boş harmanım başak oluktur.

Sürümün konduğu çayır kurudu
Dost olan ağladı düşmanım güldü
Katarımda yüksüz hayvan yürüdü
Şimdi baş hayvanım eşek oluktur.

Koç gibi meydanda durur gezerdi
Meclislerde ağa sözün bozardı
Sofrasında yemeyene kızardı
Şimdi Gündeşlioğlum uşak oluktur.

HEZÂRÎ

I

Yine geldi yaz baharın ayları
Yâre mektup yazmak ister gönlümüz
Karı gitmiş mor sünbüllü dağların
Şîkar için gezmek ister gönlümüz.

Uygun ahbab tel alışkın sazınan
Nargeleler yansın mercan közinen
Sâkî gerek mey doldura nazinen
Bâdeleri süzmek ister gönlümüz.

Nişan alıp boy tüfekler onunca
Ne hoş olur çakır keyfler yetince
Kamalağın⁽¹⁾ gölgesinde yatınca
Silahları çözmek ister gönlümüz.

Hezârim der şu dünyâda nolmalı
Ğam dağıtıp oynamalı gülmeli
Bir de sarılacak yavru bulmalı
Sarılıpta yatmak ister gönlümüz⁽²⁾

⁽¹⁾ “Karardıcın” şeklinde de var.

⁽²⁾ “Düşman bağrın ezmek ister gönlümüz” şeklinde de var.

İRFÂNÎ

I

Neme ağlayayım neme güleyim
Deli gönül bir leylâya bağlandı
Sözü şirin nazı şirin nâzenin
Kipriği ok kaşı yaya bağlandı.

Oturmuşta cıla verir özüne
Kudret kalemini çekmiş gözüne
Zülûflerin tel tel etmiş yüzüne
Sandım ki buluta aya bağlandı.

Benim yârim güzellerin güzeli
Onu çok severim ebed ezeli
Kaşların nakşetti nakkaş yazalı
Hüsnün gören bir imlaya bağlandı.

İrfânî de yeni buldu bir devlet
Gönül kimselerle etmiyor ülfet
Eski sevdâlardan kıldım ferâgat
Anladım gönlümüz zaya bağlandı.

II

Hey ağalar benim dîdemin yaşı
Silinmez bir zaman böyle giderse
Yârimden bir bûse bir va'd bir akid
Alınmaz bir zaman böyle giderse.

Diyar-i gurbette dilber tîneti
Verir cemâline her dem zîneti
Şu fânî dünyada asıl kıymeti
Bilinmez bir zaman böyle giderse.

İrfânî haşredek kılar âh ü zâr
Adüvden adâvet ettirir bîzar
Dilberden bir bakış merhamet nazar
Bulunmaz bir zaman böyle giderse.

LÂEDRİ

I

Elim verdim sağ yüzüme uyurken
Sarılmayan kollar beller perîşan
Sonra bir düşündüm kendi hâlimi
Çalınmayan sazlar teller perîşan.

Duydum yar haberi sağ diye geldi
Meftûnuyum gönlüm şâd oldu güldü
Aşık meftûnunu aradı buldu
Derdin dökemeyen diller perîşan.

Çok hasretin çektim benzim bozuktur
Yüreğim yâreli bağrım eziktir
Gel yeter cevretme bana yazıktır
Koklanmayan güzel güller perîşan.

Gözlerim endâmın seyreder sözer
Depretme sevdiğim yâreler azar
Zannettim katlime fermanlar yazar
Leylâsı olmyan çöller perîşan.

MAHİR

I

Hey ağalar benim derdim güç oldu
Leylâdan ayrılıp ağlayı kaldım
Bu aşk hançerini aldım elime
Hamle kılup sînem dağlayı kaldım.

Selam eyle yâre gel tercümanım
Çıktı asumâna ah ü efğanım
Ne haber gönderir bana sultanım
Ta kendi methini söyleyi kaldım.

Bülbül oldum has bahçede gülünde
Tesbih oldum çok söylendim dilinde
Eleman efendim kaldım elinde
Ağlayup ah ü zâr eyleyi kaldım.

İnanmazsan şu dünyânın kavline
Ba şu mâhir kulun kötü hâline
Kapılmış gidiyor aşkın seline
Yüreğim ağlıyor dinleyi kaldım.

II

Naçar oldu bu gözlerim ağlayı
Eleman efendim aman eleman
Yaktım vücûdumu uryân eyledim
Eleman efendim aman efendim.

Mecnun oldum şu cilvenden, nazından
Ciğerciğim pâre pâre sözünden
Bir ok attın vurdun beni özünden
Eleman efendim aman eleman

Efendim çektiğim hayli zamandır
Seni sevdiğimi bilmem imandır
Rahmeyle gel bana nazlım amandır
Eleman efendim aman eleman

Mâhir oldum şâhid oldum neşene
Yüzünde açılmış güle gülşene
Seni sevdiğimi duyup bilsene
Eleman efendim aman eleman

NIYÂZÎ

I

Bahriçinde katreyim
Bahroldu hayran bana
Ferşicide zerreyim
Arşoldu seyran bana.

Dost göründü çün ayan
Kalmadı bir şey nihan
Tûfan olursa cihan
Bir katre tûfan bana.

Sûrette nem var benim
Sîrettedir ma'denim
Ruh içinde bedenim
Gelmez perîşân bana.

Kâf-ı dil ankasıyım
Sırrın âşînâsıyım
Endişeler hasıyım
Ad oldu insan bana.

Niyâzî'nin dilinden
Yûnus durur söyleyen
Allah deyip inleyen
Yûnus durur can bana.

II

Bakup cemal-i yâre
Çağırırım dost dost dost
Dil oldu pâre pâre
Çağırırım dost dost dost

Aşkın ile dolmuşam
Sararmışam solmuşam
Mest-i müdâm olmuşam
Çağırırım dost dost dost

Mescidde meyhânede
Hânede vîrânede
Ka'bede puthânede
Çağırırım dost dost dost

Sular gibi çağ u çağ

Dolaşırım dağ u dağ
Hayran bana sayr u sağ
Çağırırım dost dost dost

Geldim cihâna garib
Oldum güle andedip
Her dem ciğerler delip
Çağırırım dost dost dost

Dünyâ gamından geçüp
Yokluğa kanat açup
Aşk ile dâim uçup
Çağırırım dost dost dost

Aradığım candadır
Canda ve cânandadır
Anahtar insandadır
Çağırırım dost dost dost

Gah düşer gah kalkarım
Gah yapar gah yıkarım
Hakka doğru akarım
Çağırırım dost dost dost

Ta ezel ilelebed
Her işinde olsun had
Onulmaz asla bu dert
Çağırırım dost dost dost

Hep görünen dost yüzü
Andan ayırmam gözü

Gitmez dilimden sözü
Çağırırım dost dost dost

Derya olunca nefes
Paralanınca kafes
Tâ kesilince bu ses
Çağırırım dost dost dost

Gökler gibi dönerim
Doğar büyür sönerim
Bindiğimden inerim
Çağırırım dost dost dost

Ne yerdeyim ne gökte
Sırtındayım melekte
Yerde, gökte, felekte
Çağırırım dost dost dost

Geldim o dost elinden
Koka koka gülünden
Niyâzi'nin dilinden
Çağırırım dost dost dost

PERVÂNE

I

Gülşen bahçesine yolum uğradı
Dertli dertli bülbül öter sabahtan
Ağlayanlar bir gün olur sevinir
Yüzlerine sevinç gelir sabahtan.

Kış gelirden duman dağların başı
Hiç dinmez garibin gözünün yaşı
Bir dala konmayan gönlümün kuşu
Eğlencesin görmek ister sabahtan.

Hasret kaldım ben yârimi görmedim
El uzadup ğonca gülün dermedim
Esnâ dutup zevkü safa sürmedim
Bağlamış perçemin kokar sabahtan.

Ben kimseye minnet etmem mal için
Her zaman çektiğim zahmet el için
Bülbülün feryâdı ğonca gül için
Ğamı gasefeti atar sabahtan.

Yârim neyden korkar yüzüne gülmez
Bin pâre kılsanız sırrın söylemez
Sevdâ pek çetindir darılmak olmaz
Pervânem der Hakka yalvar sabahtan.

II

Ela gözlerini sevdiğim dilber
Top top olmuş mor menekşe yüzünde
Uyumuş, uyanmış, uykudan kalkmış
Siyah sürme cevlan eder gözünde.

Ağ gerdan üstünde püskürme benler
Yangınım güzele kınaman beyler
Hastanın hâlinden bilmiyor sağlar
Kadîm yekte sallanıyor sazında.

İpek tuman giymiş rengi al gibi
Al yanak kızarmış ğonca gül gibi
Dalgalanmış coşkun akan sel gibi
Şirin söyler şeker var mı sözünde.

Altun kemer ince belde parlıyor
Düğme sıkılmış ak memeler terleyor
Nerde güzel görsem göğsüm gürlüyor
Arzû matem kaldı dostun nazında.

Pervânem yanmağı ikrar kodılar
Aşka düşen çok yâreler yediler
Yürüdükce yeter artık dediler
Arzû mâtem kaldı yârin izinde.

III

Şu fânî dünyâya geldim geleli
Yazılmış alnıma kara yazılar
Bileydim suçumu kusurum nedir
Gemiğin içinde ilik sızılar.

Yâd ellere sırrım açamaz oldum
Kırıldı kanadım uçamaz oldum
Bin derdim var birin seçemez oldum
Ėarib demek ah çekenler mahzunlar.

İş başa düşünce elbet çekilir
Öf dedikce kemiklerim sökölür
Yârem var sînemde belim bükölür
Koyundan ayrılmış körpe kuzular.

Kahrettim feleğe ben de gülmedim
Aradım derdime çâre bulmadım
Bağlandım karalar allar giymedim
Deli gönöl ölmesini arzölür.

Yakasız gömleği boya biçersin
Ecel şerbetini bir gün içersin
Pervânem der bu dünyâdan geçersin
Âhir demde himmet edin gâziler.

IV

Al kırmızı yeşil bağlar başına
Değmesin sunama nazar ağalar
Akıl ermez şu feleğin işine
Güzeli çirkine yazar ağalar.

Eğmiş fesin hilalleri sökülür
Siyah perçem ağ gerdana dökülür
Gördükçe düşünüy boynum bükülür
Nazlı nazlı gözün süzer ağalar.

Al yanak şakıyor goncadır gülü
Dişleri incidür lebinde balı
Aşıkı ağladır gülün bülbülü
Koç yiğit bendini çözer ağalar.

Serviye benzettim usul soyunu
Aslı isbat eder kendi suyunu
Çok çalıştım alamadım huyunu
Düzdüğüm derneği bozar ağalar.

Ben râzıyım hakdan gelen fermana
Dertliyim kapuna geldim dermana
Dâim ateşine yanar Pervâne
Ağyar benim derde gezer ağalar.

V

Felek benden Őikâyetim sorarsan
Üstünde bıraktın benim bârımı
Elbet mecnûn olan Leylâsın arar
Yitirdim nâmûsu bilmem arımı

Mihnet için bu dünyaya getirdin
Öonca gülü har içinde bitirdin
Bin dert verdin hezâr bin dert yetirdin
Gece gündüz artırırısın zârımı.

Fırkat ile ağlayanlar güleydi
Hasta hâlin sağ olanlar bileydi
Çâresiz derdime derman olaydı
Sarf ederdim elde olan vârımı.

Şeker oldum şerbetlerde ezildim
Turna gibi katarlara düzüldüm
Şimdi deli defterine yazıldım
Bilmez oldum zararımı kârımı.

Pervânem der hicran oduna yandım
Gıydım karaları al yeşil sandım
Virâne bahçesi baykuşa döndüm
Aldırdım elimden nazlı yârimi.

VI

Bir dilberin sevdâsına düşeli
Yitirdim aklımı gülemiyorum
Gündüz ki hayâlim gece düş olur
Sonu neye varır bilemiyorum.

Göçmelidir bu illerden nideyim
Başım alıp diyar diyar gideyim
Bilmem derdim kime şekvâ edeyim
Ağlarım kötülük dilemiyorum.

Kınaman ağalar perdeyi açtım
Yârimi görünce serimden geçtim
Yavru şahan gibi havaya uçtum
Düşürüp pençemi çalamıyorum.

Eğmiş fesin hilal kaşın üstüne
Ela gözler bakarmola dostuna
Elvan elvan kına yakmış destine
Elini elime alamıyorum.

Pervânem der günüm geçer zâr ile
Bilmem nâmus bilmem ğıybet ar ile
Sözü birleştirep nazlı yâr ile
Tenha bir mahalde kalamıyorum.

SAİD

I

Niçün yüz döndürüp kaçarsın benden
Duyar düşmanlarım şazolur dilber
Ne idi kusurum bilmedim suçum
Her dem acı sözün biz olur dilber.

Ben gibi âşıka eyleme cefâ
Andında durmadın noldun bîvefâ
Vâkîf ol hâlîme gel sen insâfa
Bir iken yâreler yüz oldu dilber.

Gönül ister dost köyünde yaylasam
Öğüt verip câhil gönlüm eğleşem
Perîşân hâlîmi sana söylesem
Korkarım arada söz olur dilber.

Şîrâzîm de der ki nedeyim şaşım
Aşkın şarâbından bir dolu içtim
Usandım dünyâdan serimden geçtim
Eylesem bin sitem az olur dilber.

SÜREYYA

I

Gece gezer oldum zeytin dağları
Ben ilimden cüdâ düştüm ağlarım
Ne sarp imiş bu dağların yolları
Yürüyü yürüyü piştim ağlarım.

Seher vakti çanlarını döğerler
Kiliseye hanus penus dererler
Çarmıha İsa'yı bilmez gererler
İmansız elinden içtim ağlarım.

Kiliseden gelir seherde sadâ
Din düşmanı yardan kalırım cüdâ
İslâm olsa kılam cânımı fedâ
Aşkın deryâsına uçtum ağlarım.

Güzelleri çoktur medhin veremem
Dîni ayrı sırlarına eremem
Bâtıldır dinleri varıp soramam
Şahan bakışlımdan geçtim ağlarım.

Sebeb olan burda hiç şâd olmasın
Cefâ çeksin ömrü vefâ kılmasın
Süreyyâ'nın âhın alan gülmesin
Döve döve bağrım açtım ağlarım.

II

Nice bir yanayım ey kahbe felek
Dünyânın cefâsı bana mı kaldı
Açılmaz tâliim eylerim dilek
Dünyânın safâsı bana mı kaldı.

Seke seke yürür ufak körpeler
Mihnet cevr ü cefâ beni örseler
Kanlı yaş gözümde yağmur serpeler
Dünyânın belâsı bana mı kaldı.

Yaşım onsekizken mihnete girdim
İyi gün görmedim ömür eğirdim
Sefâlete düştüm çıkrık çevirdim
Safânın a'lâsı bana mı kaldı.

Hayal hayal görünüyor içdeler
Seher oldu hâbe girmez dîdeler
Sabî yavrum yolda gezer siğdeler
Yiğitlik kalası bana mı kaldı.

Der Süreyyam ağlar dâimâ söyler
Kula kahrı yoktur feleğe eyler
Kısmetin mevladan her vakit diler
Mihnetten halâsı bana mı kaldı.

ŞÂZÎ

I

Sevdâ sevdâ derler, behey yârenler
Bilmeyene bir acâib hal olur
Bir kız varup on yaşına girince
Açılmadık bir tomurcuk gül olur.

Onbirinde mah yüzüne bakılır
Onikide kızın kahrı çekilir
Onüçünde ağ gül olur açılır
Ondördünde her bir yanı bal olur.

Onbeşinde sevdâ düşer başına
Onaltıda yadlar girer düşünce
Onyedide kendi gezer başına
Çok salınır zülüfleri tel olur.

Onsekizde ğâyet yüksekten uçar
Ondokuzda yanakları nur saçar
Yiğirmide sevdiğinden vaz geçer
Eni sonu bir kötüye kul olur.

Şâzim der hayatta çıkılmaz düze
Mevlam hup yaratmış beğleri yüze
Çokca heves etme kocamış kıza
Naz etmesin bilmez sanki dul olur.

II

Rast geldi bu gözlerim bir cana
Beni bülbül etdi kendi gülşendir
Sırma kâküllerin dökmüş her yana
Beni derde koydu kendisi şendir.

Düşeli aşkına oldum melâmet
Gamzeleri çifte gözleri âfet
Nolur bir bûse ver ey servi kâmet
Aşkına eğlence hoşca nişandır.

Dinle derd-i dilim lebleri fendim
Bir hoş eda' ile bağladın bendim
Rahmeyle bendine benim efendim
Sensiz hâlim yaman pek perişandır.

Şâziyim bend oldum düşdüm ağına
Mecnun gibi çöle, sitem dağına
Nolur alıversen hüsnün bağına
Göz göz oldu yârem büyür feşandır.

III

Al yanağı pempe kâkül reyhâne
Selvi dalım usul boylum gelmedi
Lebleri kirazdır zülfü bâzırgan
Güzel huylu melek soylum gelmedi.

Kemler eğler nazlı yâri yolundan
Neler çektim ben bu aşkın elinden
Doyup usanmadım şirin dilinden
Dudu dillim şeker sözlüm gelmedi.

Kim eğler yolundan çeşm-i siyâhı
Pek göresim gelür gözleri mâhı
Bilmem nerde kaldı güzeller şâhı
Sâdık yârim kibar huylum gelmedi.

Sonu neye varır böyle cefânın
Yitirdik çağını zevkü safânın
Gözü yolda kaldı sefil Şâzânın
Gözü yaşlım, yufka özlüm gelmedi.

IV

Yandım âteşine etme ey zâlim
Şu benim hâlimden bilmen ne acep
Göz göz oldu yârelerim sızılar
Yâreme bir merhem olman ne acep.

Bu benim çekdiğim hep senin derdin
Ayrılmaz serimden firkatın odun
Sitem hançerini sîneme urdun
Ölüyom üstüme gelmen ne acep.

Kani nazlım beni nârine yakdın
Bu aşkın zincirin boynuma takdın
Beni bir onulmaz derde bıraktın
Şakıyıp yüzüme gülmen ne acep.

Şirâzim de derki çekdiğim kahrı
Ağyârın elinden içmişem zehri
Merhamet eylemen hubların fahri
Bir Tanrı selâmın salman ne acep.

V

Uykudan mı kalktın hurma bakışlım
Dedim sarhoşmusun söyledi yok yok
Ağ eline elvan kına yakmışsın
Dedim bayrammıdır, söyledi yok yok.

Dedim ne gülersin, dedi nazımdan
Dedim çektiklerin, dedi yazımdan
Dedim ışık doğmuş, dedi yüzümden
Dedim getir öpem, söyledi yok yok.

Dedim ayrılmamız, dedi ölümden
Dedim günâhım çok, dedi boynumda
Dedim çifte meme, dedi koynumda
Dedim getir emem, söyledi yok yok.

Dedim Maraş nere, dedi ilimdir
Dedim bülbül nedir, dedi dilimdir
Dedim Şâzi nedir, dedi kulumdur
Dedim satarmısın, söyledi yok yok.

VI

Meded senden kaldı hey Ğaniy Hünkar
Himmat edin gidin illerimize
İstemem Mısıra sultan etseler
Nice can muntazır yollarımıza

Bendim adam eden yerim dağ iken
Bendim yiyen içen yerim bağ iken
Lâyık mıdır şeydâ bülbül sağ iken
Gargalar dadansın güllerimize.

Düşünmekden aklım fikrim zayoldu
Eğildi kâmetim kaddim yayoldu
Sılaya çıkalı dokuz yıl oldu
Efendim vâkıftır hallerimize.

Bu Şâzi'i şaz eylersin yahşolur
Her eyliğin mukâbili bahşolur
Her güzeli güzel yapan kaşolur
Yad avcı göndermen çöllerimize.

VII

Felek benim Őikâyetim sorarsan
Yıktın benim evim barkım ğârımı
Elbet Mecnûn olan Leylâsın arar
Yitirdim nâmusu bilmem ârımı.

Mihnet için bu dünyaya getürdün
Ėonca gülü hâr içinde bitirdün
Dertlerim yüz iken bine yetürdün
Gece gündüz dinle benim zârımı.

Firkat ile ağlayanlar güleydi
Hastanın hâlinden sağlar bileydi
Onulmaz derdime derman olaydı
Sarf ederim elde olan vârımı.

Şeker oldum Şerbetlerde ezildim
Turna gibi katarlara düzüldüm
Şimdi deli defterime yazıldım
Bilmez oldum zararımı kârımı.

VIII

Ela gözlerine meftun olduğum
Yeter yaktın ateşine yar beni
Genç yaşımda kıyma bana sevdiğim
Korkarım ki helâk eder hâr beni.

Pişman oldum etdiceğim işlere
Rahmile çeşmimden akan yaşlara
Kurban olam öyle sümbül saçlara
Kul eylesin kapusunda yar beni.

Günbegün eritdin derd ile âhım
Ben senin kulunam sen benim şâhım
Eğer afvetmezsen cürm-i günâhım
Elet bir tenhâda öldür var beni.

Şâzim der bâdesine kandiğim
Düşmanetmiş bana her dost sandığım
Kimse bilmez ateşine yandığim
Yakup gider tütününe yar beni.

IX

Sabr eyle zarlığım edilen söze
Yoksa çıkamazsın bir Şekil düze
Dâim el elinden çektiğin ceza
Ben mi idim Şu âlemi buladan.

Ne kara günlerde doğurmuş anam
Dâim zarar ile yoğrulmuş binam
Derd çok hangisine ağlayam yanam
Koç yiğitler cılbak doğar anadan.

Arayıpta ben bu derdi bulmadım
El üstünden el sırtından almadım

Sıla kadar yurt yuvamda kalmadım
Ayıkıyor dertli başım beladan.

Tâkatım yok çekemiyom çilemi
Felek tuttu bunda benim hilemi
Hasta oldum terkedemem sılamı
Niyaz eylen kavuşdursun yaradan.

Bende ol ulunun sözün tutmadım
Bu câhil gönlümün terkin etmedim
Yâre gidek dedi ben de gitmedim
Kader bizi buralarda ağladan.

Şâzi serbest söyler sözünü size
Bir ölümden beter derdoldu bize
Bence dost yoluna çektiğim ceza
Döner miyim acep bir gün sıladan.

X

Hiç görmedim bu cihanda böyle can
O bağ-ı iremden kaçmış besbelli
Ela gözler hurmalanmış mest olmuş
Demleri kevserden açmış besbelli.

Söyle seni saldı kim bu cihâna
Öldürür âşığı girersin kana
Sencileyin güzel doğurmaz ana
Hûri ile ğılman saçmış besbelli.

Cihanda bir güzel çıkmaz tayına
Seyreyledim kaşlarının yayına
Hûb yakışır endâmına boyuna
İdris nebî libas seçmiş besbelli.

Şâzi medih eder böyle dilberi
Andırır göklerde doğmuş dilberi
Süsler yeri göğü ufku seheri
Cihânın başına taçmış besbelli.

XI

Dost için ağlayıp efğan edenler
Âhir vaz gelüp usanmaz mı ola
Bu dâr-ı dünyânın hicretin bilen
Okuyup ihlas inanmaz mı ola.

Sıdkile özünden yalan söyleyen
İnsanın ardına ğıybet eyleyen
Dost sözünü alup düşmana diyen
Acep Hudâ'dan utanmaz mı ola.

Zînet için günah cürüm yayanlar
Mal için dünyâda cana kıyanlar
Doğru söz dururken hatır sayanlar
Nâr-ı cahîm var sanmaz mı ola.

Evliyâlar pîri Mahmûd u Ahmed
Günbegün isterim mevlâdan rahmet
Azdı zaman azdı kalkdı merhamet
Şâzî ğafletten uyanmaz mı ola.

XII

Meded imdad sende kaldı hey Settar
Bozulmuş her kûşe cihan kalmamış
Devrettim âlemi hep baştan başa
Kadir kıymet bilir insan kalmamış.

Nazar et fâniye çoğu sıradan
Hemen kaldırdılar ilmi aradan
Mümin olan azdır bilir yaradan
Merhamet mürüvvet irfan kalmamış.

Evvel şah-ı zaman bir kânun etmiş
Bunca gelen mahluk hep anı tutmuş
Hem fetvâ sâhibi yolun unutmuş
Dağru şerîata meydan kalmamış.

Şâzînin dertleri oldu bâaded
Günbegün isterim mevlâdan meded
Hatır gönül bitdi kalkdı merhamet
Dünyâ iblis olmuş şeytan kalmamış.

XIII

Bir teli altundan bir teli gümüş
Bugün bir dilberin saçını gördüm
Kimi yâkut elmas kimisi lâle
Güldükçe lebinin içini gördüm.

Güzel endam güzel uslub güzel boy
Güzel aslı güzel nesli güzel soy
Güzel ahlak güzel meşreb güzel huy
Hublarda ben bunun üçünü gördüm.

Biçâre Şâziye bakdı, bandırdı
Ab-ı kevser ile beni kandırdı
Mah yüzünden telli poşu kaldırdı
Misk-i anber, zülfi reyhanı gördüm.

XIV

Ey sâhib-i cihan kân-ı mürüvvet
Göster bir alâmet ğayri insana
Ne edep ne hayâ ne hicap kaldı
Ben ümmetim diyen bak müslümana.

Dünyâda bed işler hep zâhir oldu
Ne âlim ilminin kadrini bildi
Ne oruç, ne namaz ne zekat kaldı
Ne yüz ile varak ulu divâna.

Vâliler kârından özge kâr buldu
Haşerât meclisiyle hep meşğûl oldu
Ne iffet, merhamet ne insaf kaldı
Bazı münkir ta'n ediyor îmâna

Şâzim büyük küçük belürsiz oldu
Puşta pezevenge mesned verildi
Ne bir ocakzâde hânedan kaldı
Ya nice azmasun ğayrı zamâna.

XV

Bana derler şâd olupda gülsene
Gönül ğamda iken gülünmez imiş
Hançer okun vurdun dertli sîneme
Noktası mahşerde silinmez imiş.

Evveli ölüm aklıma gelmezdi
Ĝam kasevet kulaĝıma girmezdi
Bilse Şu cihâne kimse gelmezdi
Başa ne gelecek bilinmez imiş.

Şâzim der ki derdin binde birini
ÂŞık olan sever ĝâyet Őirini
Okuyup kitapta gördüm yerini
Sabır gibi devlet bulunmaz imiş.

XVI

Ücesine çıkdım seyrân eyledim
Ötüşür bülbüller gül deyi deyi
Sıdkıle bir bakdım yârin yüzüne
Al eder sevdiğim gel deyi deyi.

Yiğit olan yiğit gelür bazıdan
Yâresi olan yatmıyor sızıdan
Ağca ceren kurtulursa tazıdan
Kaldırır başını çöl deyi deyi.

Deniz kenârında yayılan kazlar
Uzatmış başını eşini gözler
Şimdiki zamanda büyüyen kızlar
Yalvarır oğlana al deyi deyi.

Şâzim der ki bunlar burdan geçince
El urupta düğmelerin açınca
Şirin dillerinden şeker saçınca
Öp öp dudağını bal deyi deyi.

XVII

Ne kaçarsın benden hûblar serveri
Ezelî koynuna girmedim mi ben
Hüsn-i bağındaki ğonca gülleri
El uzadıp bir bir dermedim mi ben.

Sende bensiz olmaz idin bir zaman
Beni sana kimler bildirdi yaman
Ahdiinde durmadın hey kavli yalan
Sana candan ikrar vermedim mi ben.

Bileydim ben sana aba yakmazdım
Ab-ı revân olsam sana akmazdım
Çok güzel olsan da sana bakmazdım
Nice güzelleri sormadım mı ben.

Sen nazlı yârinden ne tez usandın
Vardın bir kötünün nârine yandın
Bîçâre Şâziyi bilmez mi sandın
Gizli sırlarına ermedim mi ben.

XVIII

Evvel kimdi minâreyi sallayan
Evvel kimdi karıncayı nallayan
Kaf tutupta Kaf dağını bağlayan
Hazreti Hamza'yı neyledin dünyâ.

Hamza idi Kaf dağını kaldıran
Âsa ile ejderhayı öldüren
Yiğitliğin hep âleme bildiren
Hazreti Mûsa'yı neyledin dünyâ.

Keşenli yâreyi çok çekti Eyyup
Dökerdi kurtları su ile Yuyup
Âlemi yaradan Settâruluyûp
Hazreti Eyyubu neyledin dünyâ.

Ali idi cümle erlerin başı
Nice kalalara atardı daşı

Ashabtı savaşta yol arkadaşı
Ol arslan Ali'ye neyledin dünyâ.

Parmağında hâtem yüzük var idi
Rüzgar, cinnî ona msahhar idi
Cümle kurtlar kuşlar ona yâr idi
Sultan Süleyman'ı neyledin dünyâ.

Dünya kalsa Muhammed'e kalırdı
Can satın alınsa Mervan alırdı
lme yol olsa Lokman bulurdu
O Lokman hekimi neyledin dünyâ.

Olurdu svâri gelmezdi yayan
Haykırıp meydana kurt gibi giren
Darbından titrerdi nn duyan
Zaloğlu Rüstem'i neyledin dünyâ.

şâzimde derkine söyledim hatâ
Ne nasîhat verdim oğdm tuta
Dnyâımız bir yılan her şeyi yuta
Nice ağaları neyledin dünyâ.

XIX

Kıymetlü efendim şevketlü yârim
Yadellere kadem basdı gelmedi
Bilmem ne söyledim nemden incindi
Bilmem o yar bana küsdü gelmedi.

Unuttu mu ahdi emânı netdi
Başın alup başka diyâre gitti
Benim mecbûr olduğumu farketti
Zâlim firar etdi kaçdı gelmedi.

Açıldı mı dostun gonca gülleri
Kokusun getirir seher yelleri
Nazlı yârin geleceği yolları
Korkarım ki adüv kesdi gelmedi.

Artık bundan sonra güller yetmesün
Ahraz olsun bülbüller de ötmesün
Ya bu Şâzî niçün feryâd etmesün
Dudu dilli yârim susdı gelmedi.

XX

Gönül bir câne bendoldu
Daha tiftl tâze nâpim
Ben ğarib o heves bilmez
Gelmez girmez söze nâpim.

Şirin dili hup nefesi
Silindi kalbimin pası
Ğamzeleri bâde tası
Dudakları meze nâpim.

Düzülmüş gerdana zerler
Rus atlası gibi parlar
Kızarmış alyanak terler
Zülfleri yelpâze nâpim

Şahıdı Şâzi'nin dili
Açıldı ruhbanın gülü
Koynundan düşdü mendili
Perde eyler yüze nâpim.

XXI

Her seher her sabah sabak verirsin
İrfan nedir erkan nedir, din nedir
Okuyup da ince dilden bilene
Sübhan nedir, iman nedir, din nedir.

Gittiğimiz bu yol din, İslâm yolu
En başı Muhammed âheri Ali
Üçyüzaltmışbirdir servinin dalı
Zaman nedir, ihsan nedir, din nedir.

Din Allah'ın malı üstüne tapı
Yıkılmaz mevlanın yaptığı yapı
Kırksekiz bağçede oniki kapı
Ezan nedir, eman nedir, din nedir.

Şâzim de derkine gezdim de geldim
Âlemi deftere yazdım da geldim
Deryâyı denizi yüzdüm de geldim
Bürhan nedir, insan nedir, din nedir.

XXII

Bir bölücek turna kalkdı yalıdan
Onlar da düâsın almış uludan
Korkmamısın Halil Paşa vâliden
Katarın yüksekten biline turnam.

Uçup katarını biraz düzicek
Cihangıranda da eğlen azıcak
Andırın sırtına uğran uzucak
Gözet mümkün ise gülüne turnam.

Bayazıtıoğluna varha bakmaya
Tatlı konuşur da salmaz sılaya

Cıngıloğlu tuzak kurmuş kalaya
Dikkat et insanın meyline turnam.

Kebanda yeşillik hakkın ihsanı
Meryemçil ötesi etrâfı tanı
Yukarıdan seyret gezen insanı
Selâm et kızlara geline turnam.

Göksun'a varınca ova yazılar
Kendini teşhîri gözler arzûlar
Poyraz değmiş karı yiyen sızılar
Seyret ağaçların dalına turnam.

Binboğa'ya çıktın ferik ovası
Kulakları okşar ilkbahar yazı
Ağır zînet ile aşın Sarız'ı
Bak Yedioluğun hâline turnam.

Ondan ötesini bilmedi şâzi
Ayrıştı baharı gelmedi yazı
Keklik oluğundan Birafik düzü
Canım kurban yurdun külüne turnam.

XXIII

Turnam skn etmiş Gksn glnden
Doğru gidin Saraycıktır yolunuz
Kurucova, Tekirgl konalga
Mihman olup orda kalma yalınız.

Yaşa telli turnam sen binler yaşa
Suçatı Kavhıttan yolların aşa
Geç cihan kprsn uğra Maraşa
Hublardan bergüzâr alsın ulunuz.

Kapuçamdan te Drend dağları
Hb yetişmiş Ayıntabın bağları

Uğrunuza ıkar Refna beğleri
Konuşmadan sessiz gitsin alınyız.

Uğramadan gemen koca Kilisi
Haleb derler şehirlerin ulısı
Yavrı şahan besler Haleb vâlisi
Korkarım ki yaman olur halınyız.

Hamalı da dolap kurmuş Âsîye
Hama'da da evliyalarda usiye
İki kapulu da avcı pusıye
Yatar sessiz kalsın her bir kulınyız.

Çok olur Nebekin şöhreti şanı
Huzeyfe boğazı Kudsevir hanı
İnin bu meydana şam'ın sağ yanı
Kırkları ziyâret edin hepiniz.

XXIV

Gitme turnam gitme Akka yoluna
Tâhire hanına Havran çölüne
İnin konun Teberyanın gölüne
Oraya serilmiş olsun çulunuz.

Bir haber gelüpte Arifden teze
Aşalım gidelim Mısır'dan yüze
Mevlam nasib etsin sılayı bize
El kaldırıp âmin desin diliniz.

Kalma fazla Teberiyye gölünde
Korkunuz olmaz Nablus'un yolunda
Sefil Şâzim kalmış Yafa yolunda
Orda ziyârete mutlak varınız.

XXV

Ya niçün ağlayup feryâd etmeyim
Kâkülü reyhânım düştü fikrime
Hûrîler misâli gelür karşıma
Lebleri mercânım düştü fikrime

Ağ elleri elvan elvan nakışlı
Ağca ceylan aplak sığın sekişli
Sarhoş yürüyüşlü şâhin bakışlı
Gözleri mestânım düştü fikrime.

Açılmış yanağı hep gonca gülli
Serviler misâli yar ince belli
Kadife kalpaklı sırma mendilli
Zülfü perîşânım düştü fikrime.

Gönül ister dost köyünü yaylaya
Öğüt verip câhil gönlüm anlaya
Biçâre Şâziyi meftûn eyleye
Âfet-i devrânım düştü fikrime.

XXVI

Gazâ nerde idin geldin başıma
Koç yiğitler çıplak doğar anadan
Arayıpta ben bu derdi bulmadım
Felek beni alıkoydu sıladan.

Ne kara gün için doğurmuş anam
Eylik ataşına nice bir yanam
Dâim zarar ile yoğrulmuş binam
Ayıkmiyor dertli başım beladan.

Tâkatım yok tutamadım kalemi
Felek tuttu bunda benim hilemi
Hasta oldum arzeylerim sılamı
Niyaz ile kavuşdursun yaradan.

Bende uluların sözün tutmadım
Bu câhil gönlümün terkin etmedim
Yar gidek dedi de ben de gitmedim
Bu iş bana müstahaktır Yazdan'dan.

Şâzimde derkine darılma söze
Ölümden beterdir bu işler bize
Bence yar yoluna çektiğim ceza
Benmiymişim bu alemi buladan.

XXVII

Hey ağalar benim dîdemin yaşı
Silinmez bir zaman böyle giderse
Sevgili yârimden bir metin kala
Alınmaz bir zaman böyle giderse.

Diyâr-ı gurbette dilber himmeti
Verir cemâline her dem zîneti
Şu fanî dünyâda aslı kıymeti
Bilinmez bir zaman böyle giderse.

Şâzi de haşirden kılar âh ü zâr
Adüvvün sitemi bağrımı ezer
Dilber de merhamet elde sîm ü zer
Bulunmaz bir zaman böyle giderse.

XXVIII

Bad-ı sabâ selam söylen o yâre
Pek göresim geldi illerimizi
Gönül arzû çeker ammâ ne çâre
Neyniyeyim bağlar yollarımızı

Acem şâhı bize nâme gönderdi
Ğam leşkerin üstümüze indirdi
Zâlim felek bizi yaktı yandırdı
Savırdı hevâya küllerimizi.

Yüküm ğamdır ğam alırım satarım
Pervânele gibi yanar tüterim
Kıyâmetde yakasından tutarım
Susuz bırakmasın göllerimizi.

Şâzimde derkine sitemim yoktur
Ğayri rakiblere emânım yoktur
Sılaya varmaya ğümanım yoktur
Nazlı yar kırmasın güllerimizi.

XXIX

Seyâhat tâcını dermiş başına
Dedim bu ğafletten uyanmaz oldu
Bundan sonra güzellerin andına
Ben inansam gönül inanmaz oldu.

Ağlarım ağlarım dîdem durulmaz
Muhabbet dostluğu bir saat sürmez
Zamane dilberi kavlinde durmaz
Döner ikrârından utanmaz oldu.

Cihânı devretsen dünyâdır fânî
Mevlam bir karara koymaz insanı
Zamane dilberi bilmez irfânı
Cevreden gölgesi uzamaz oldu.

Her kime dost olsam utuşmak olur
Hesaplar yapılır menfât sorulur
Âdem ne bulursa dilinden bulur
Şâzî bu sözlerin kınanmaz oldu.

XXX

Niçün yüz dönderüp kaçarsın benden
Duyar düşmanlarım söz olur dilber
Ne idi kusûrum bilmedim suçum
Her dem acı sözün haz olur dilber.

Ben gibi âşığa eyleme cefâ
Ahdinde durmadın oldun bîvefâ
Vâkîf ol hâlîme gel eyle şifâ
Bir iki yâreler yüz olur dilber.

Gönül ister dost köyünü bileyim
Akan göz yaşımı artık sileyim
Vasf-ı hâlîm sana bir bir söyleyim
Korkarım sevdâma göz olur dilber.

Şâzimde derkine nideyim şaşdım
Aşkın şarâbından bir dolu içdim
Usandım dünyâdan serimden geçdim
Eylesen bir sitem az olur dilber.

XXXI

Usul boylu servi revan
Bilmem hangi düzde kaldı
Güneş yüzlü mah cemâlim
Öldü artık sözde kaldı.

Bu Pazar bir eski Pazar
Gelen gider diye yazar
Herkes mezarını kazar
Yarım gitti özde kaldı.

Şâzim dünyâ mezar oldu
Kalan kaldı hezâr oldu
Zannetme ki gülzar oldu
Acıları bizde kaldı.

XXXII

Hicran sitem cefâ mihnet çekmeden
Dahî bende zerre tâkat kalmadı
Yar sevdası yar hasreti çekmeden
Yüreğimde ğayret kuvvet kalmadı.

Meyil verdim güzellerin birine
Çok çalıştım eremedim sırrına
Kan ederler bir bûsenin yoluna
Zâlim güzellerde şefkat kalmadı.

Şâziyim de sözüm içten dilimden
Ayırdılar sevdiğimden ilimden
Şahlar pâdişâhı huylar elinden
Etmediğim bir şikâyet kalmadı.

XXXIII

Elâ gözlerini sevdiğim dilber
Niçün senin mah yüzlerin gülmüyor
Hayvadan cevizden bir deste gülden
Uğrun uğrun bergüzârın gelmiyor.

Şu karşıkı dağlar görünmez kardan
Bir saat yatamam âh ile zardan
Yoksa muhabbeti kestin mi benden
Bir haberin kulağımı çelmiyor.

Yine duman oldu dağların başı
Akıttım dîdemden kan ile yaşı
Pek göresim geldi o hilal kaşı
Bir selamın gelmez aklım almıyor.

Şâzimde derkine gurbette kaldım
Yitirdim aklımı mecnûna döndüm
Bu gün nazlı yâre bir haber saldım
Ben dertliyim yar meramım bilmiyor.

XXXIV

Seherden uğradım bir âdıl hana
Sunam sultan olmuş ilin üstüne
Cemâlini gördüm oldum dîvâne
Selâmına durdum yolun üstüne.

Bilmem sarhoş mudur uykudan kalkmış
Ela gözlerine sürmeler çekmiş
Siyah ebrûların gerdana dökmüş
Salıvermiş al yanağın üstüne.

Boyu servi sübhan seçilmez daldan
Kaşları kemandır dişleri dürden
Ağalar yüzüne bakılmaz nurdan
Yakutlar serpmişler lebin üstüne.

Hiçbir kulun yokmu ben Şâzî kadar
Hüsnünün zekatı borcunu öder
Yanakları baldır kendisi şeker
Lebi kaymak çalar balın üstüne.

XXXV

Gönül senden kime edeyim şekvâ
Her yerde başıma belâsın gönül
Nerde güzel görsen boyun eğersin
Kalbine akseder cılâsın gönül.

Nerde güzel görsen karşı varırsın
Huyunu bilmeden aşnâ olursun
Ben derim çok sürmez pişman olursun
Akibet sözümde kalasın gönül.

Sen güzel sevmeyi kesb-i kâr etdin
Ba'zı sevdiğinden çok şıkar etdin
Âkibet beni de giriftâr etdin
Dilerim Mevlâdan bulasın gönül.

Şâzim ne düşmüşsün ğam belâsına
Yeter oldu batdık âşık işine
Şimden sonra düşme güzel peşine
Kâmilden bir öğüt alasın gönül.

XXXVI

Yürü ey bîvefâ kavli belânım
Salınır karşımda şikar isen de
Kalktı muhabbetim kalmadı meylim
Benim için yaslar çeker isen de.

Kırmızı gül olsan elimi sunmam
Arayup nârına bir dahî yanmam
Bin dürlü andetsen ğayrı inanmam
Ağlayıp şirin dil döker isen de.

Kalmamış vefâsı utanmaz elden
Bir bûse almadım zülfün telinden
Unut bu Şâzînin adın dilinden
Ağır verir oldun şeker isen de.

XXXVII

Ben bugün uğradım dostun bağına
Şakıyor bülbüller gül bizim değil
Cihan tebdil olmuş insan kalmamış
Bozulmuştur erkan yol bizim değil.

Arzedin ahvâlim o nazlı yâre
Ğayrı bu derdime kılmaz mı çâre
Sılayı terk ettim düştüm diyâre
Ağalar görünen il bizim değil.

Ğayet yaman oldu derûn-i hâlim
Ağyar diye diye bendoldu dilim
Encâmın bilmeden uzatdım elim
Neyneyim sunduğum dal bizim değil.

Şâzim de ciğerin bir hûn eylemiş
Ağlayıpta ğam deryâsın boylamış
Dost biraz yabana sözler söylemiş
Bilirim döktüğü dil bizim değil.

XXXVIII

Bir mahbub ra'nâ çeşm-i siyâhım
Koymuşum yoluna ser elde değil
Yenil dîrem câhıl gönlüm yenilmez
Bir müşkül sevdâdır yar elde değil.

Yokdur gülşenleri bir gün sardığım
Hasretinden pervâneler döndüğüm
Gece gündüz ateşine yandığım
Ğâliba kaderim var elde değil.

Şâzime de himmet etsün erenler
Kınamasın bizi mahzun görenler
Eşim dostum ahbablarım yârenler
Vaz gel bu sevdâdan der elde değil.

XXXIX

Medhedeyim size bir melek sîmâ
Bir bakışı Hindistanı yandırır
Bir bakışı şu âlemi devreder
Bir bakışı gülistanı yandırır.

Bir bakışı kafdan kafa hükmeder
Bir bakışı durmaz bana cevreder
Bir bakışı yeri göğü devreder
Bir bakışı tüm cihanı yandırır.

Bir bakışı seyyah eder gezdirir
Bir bakışı inci mercan düzdürür
Bir bakışı beni candan bezdirir
Bir bakışı ârifânı yandırır.

Bir bakışı huyalanmış bakıyor
Bir bakışı bülbül gibi şakıyor
Bir bakışı âşıkları yakıyor
Bir bakışı Şâzî canı yandırır.

XXXX

Bir dilber severim sana nisbeten
Neye uğradığın bil uğrun uğrun
Ėoyıram terkini Ėayrı bir zaman
Oyna yadlarınan gül uğrun uğrun.

Kadrini bilmedin geçtin serinden
Uydun el sözüne oldun yârinden
Eller ayırırlar biri birinden
Sonra bakar güler el uğrun uğrun.

Nolur sana olur gör bana nolur
Mevlânın takdiri yerini bulur
Sandınkine Şâzîi yarsız mı kalır
Ettiğine pişman ol uğrun uğrun.

XXXXI

Ay doğmadan alnın başın parlansın
Gün doğmadan al yanağın nurlasın
Ben gidersem seni kimler eğlesin
Uyan gözlerini sevdiğim uyan.

Ağ ızarın sarı çizmen götürüm
Yorulduğun yere binek götürüm
Vakit geçti menziline yetürem
Uyan gözlerini sevdiğim uyan.

Bir ay doğdu ilk akşamdan geceden
Şavkı düştü pencereden bacadan
Uykusuz mu kaldın dünkü geceden
Uyan gözlerini sevdiğim uyan.

Kalk gidelim seher sabah olmadan
Bağçelerde bülbül nidâ kılmadan
Şâzi derki bizi kimse bilmeden
Uyan gözlerini sevdiğim uyan.

XXXXII

Bugün bir güzeli seyir eyledim
Sünbül saçın sırma tele uydurmuş
Kesmiş kâkülünü dökmüş gerdana
Şirin dilin dudu dile uydurmuş.

Andırır kırmızı gülü yanağı
Andırır kirazı her bir dudağı
Cevâhir hâtemi taşır parmağı
Altun burmasını güle uydurmuş.

Şâzim der aşkın başka havası
Çekilir mi her yavrunun cefası
Gülün renglerinden her bir libâsı
Giydiğini ince bel uydurmuş.

XXXXIII

Ben seher vaktinde ğaflette iken
Aşk ile uyandım turna sesinden
Bilmem bahar mıdır çoştum bulandım
Bülbülün gül için velvesinden.

Bülbülün bu eyyam güldür otağı
Gül gülistan eyler bahçeyi bağı
Yâr ile seyrâna çıkmanın çağı
Hak saklasın elin kem nefesinden.

Beyler şikâr eder yavru bazınan
Ben yâre mâilem uygun sazınan
Yâr ile el ele şirin sözinen
Deşirsem bahçesin menefşesinden.

Kimseyi yaradan etmesün cüda
Sevdiği yârinden bir cânım fedâ
Şâzinin murâdın verince Hüdâ
Ne eksilir kendi hazînesinden.

XXXXIV

Sabahınan doğan güneş misal yar
Nasıl götüreyim seni ile ben
Ya bir şahan olsam ya bir balaban
Çalsam çırnağımı insem göle ben.

Bizim iller göçtü derler çimene
Mâil oldum o kaşları kemana
Sevdim ise yâri sevdim kimene
Ederler zemmimi netdim ele ben.

Gidüp gidüp geri döndüm izime
Bir yâr sevdim uyku girmez gözüme
Yürü şahan yazılmışsın yazıma
Kapıldım yurdundan esen yele ben.

Şâzî derki ücesinden itildim
Bahamı bilmedim ucuz satıldım
Yavru senin cemâline katıldım
Hayran oldum ağzındaki dile ben.

XXXXV

Seherden uğradım bir adîl hane
Dostum sultan olmuş elin üstüne
Cemâlini gördüm oldum dîvâne
Selâmına durdum yolun üstüne.

Bilirim uyumuş, uykudan kalkmış
Ela gözlerine sürmeler çekmiş
Taramış zülfünü gerdana dökmüş
Salıvermiş al yanağın üstüne.

Gerdanın ağ etmiş köpükten kardan
Dudakların baldan dişlerin dürden
Çehresi, sîmâsı, cemâli nurdan
Lebi kaymak çalar balın üstüne.

Beyazdır gerdanın pembe al gibi
Boyun gül ağacı servi dal gibi
Seherden açılmış gonca gül gibi
Sandım kan damlamış dalın üstüne.

Hiçbir kulun yok mu bu Şâzî kadar
Hüsnüyün zekâtı borcunu öder
Şu senin bakışın beni deleder
Serviler giymişsin şalın üstüne.

XXXXVI

Her nerden bakarsın parlayıp gezer
Suna bir başını göle düşürür
Şahmer gibi mor bilekler parlıyor
Atar sümbül saçın bile düşürür.

Çölleri vermişler ağçe ceylana
Baykuşa vermişler ıssız vîrâne
Yârinden ayrılan döner pervâne
Bülbül fiğanını güle düşürür.

Yiğit olan gizli sırrın bildirmez
Güzel olan gül benzini soldurmaz
Her olur olmaza meyil aldırılmaz
Kötüler sevdiğin dile düşürür.

Şâzim derki bu iş böyle kalursa
Bahri gibi ummanlara dalarsa
Her ne zaman yar hatura gelirse
Yırak yakın demez yola düşürür.

XXXXVII

Ücesine çıkup seyrân ederken
Ötüşür bülbüller gül deyû deyû
Sıdkile bir bakdım yârin yüzüne
Dost bana el eder gel deyû deyû.

Kış gidiyor deyû geliyor yazlar
Doğan aya benzer açılan yüzler
Şimdiki zamanda büyüyen kızlar
Yalvarır oğlana al deyû deyû.

Yiğit olan yiğit gelür yazıdan
Yâresi olan yatmıyor sızıdan
Ağca ceyran kurtulursa tazıdan
Kaldırır başını çöl deyû deyû.

Şâzim der ğam günlerin gelince
El verüpte düğmelerin çözünce
Şimdi dudu diller şeker ezince
Emsem dudağımı bal deyû deyû.

XXXXVIII

Bir dilberin meftûnuyum ağalar
Hasretinden dertli sînem dağlıdır
Ne gündüzüm gündüz ne gecem gece
Câhil gönlüm bir Leyla'ya bağlıdır.

Âşıklar hublardan almalı paçı
Ayrılık şerbeti zehirden acı
Yârimin elinde aşkın kılıncı
Çarka tutmuş benim için zağlıdır.

Şâzîmde der dost köyüne varıram
Yakından bir miskincek buluram
Ben yârimi kokusundan bilürem
Miski amber zülüfleri yağlıdır.

XXXXIX

Ben niçün ağlayup feryâd etmeyim
Gözleri humarum düştü fikrime
Hûrîler misâli melek sîmâli
Kakülü reyhânın düştü fikrime.

Ağ elleri elvan elvan nakışlı
Ablak yüzlü ağca ceyran bakışlı
Serhoş yürüyüşlü şahan bakışlı
Gözleri humarım düştü fikrime.

Gidem gidem dost köyüne uğrayım
Öğüt verip dertli gönlün eğleyim
Bîçâre Şâzî'yi mecnun eyleyim
Âfeti devrânım düştü fikrime.

L

Ücesine çıktım seyrân eyledim
Ötüşür bülbüller gül deyû deyû
Sıdkile bir bakdım yârîn yüzleri
El eder sevdiğim gel deyû deyû.

Yiğit olan yiğit gelür yazıdan
Yâresi olan yatmıyor sızıdan
Ağçe ceyran kurtulursa tazıdan
Uzadır boynunu çöl deyû deyû.

Deniz kenârında yayılan kazlar
Uzatmış boynunu eşini gözler
Şimdiki zamanda büyüyen kızlar
Yalvarır oğlana al deyû deyû.

Şâzim diyor bunlar burdan göçünce
El uzadup düğmelerin çözünce
Şirin dillerinden şeker saçınca
Emsem dudağımı bal deyû deyû.

LI

Sevdiğim üstünde dört libas gördüm
Bir kara bir yeşil bir al bir beyaz
Güzellerde dört şey âdet olmuştur
Bir edâ bir cilve bir şîve bir naz.

Eşine ehline bir terslik etme
İrfan mektebinden ayrılıp gitme
Sana dört sözüm var sakın unutma
Bir öğren bir öğret bir oku bir yaz.

Şâzîm der bâğına bahçene girdim
Domurcuk güllerin goncasın derdim
Sevdiğim döşünde dört nişan gördüm
Bir elma bir ayva bir nar bir kiraz.

LII

Bir melek sîmânın mahcemâlinde
Siyah perçem hilal kaşa yaslanmış
Taramış zülfünü dökmüş gerdane
Sağ cenâhı serman kuşe yaslanmış.

Bir hoş edâlı da gelişi nazlı
Ne hûb lisanlı da bülbül âvazlı
İskofen eğdirmiş tor şahan gözli
Tel herzeme inci dişe yaslanmış.

Böyle olmalı ki güzel olunca
Bir sözüm var kıyâmete kalınca
Atıvermiş mor bileği kolunca
İnce bele baştan başa yaslanmış.

Şâzimde der sordum aslın nereli
Mecnûn oldum mah cemâlin görelî
Onüç ondört sularından ireli
Hemen varmış bir onbeşe yaslanmış.

LIII

Yar neden haz eder neden hoşlanır
Bilirim yâr neyin mübtelâsıdır
Gönül gâh sökinür gâh ateşlenir
Ne çâre çekmeli dost belâsıdır.

Bu sevdâ bir belâ girdâba daldım
Kendimi bıraktım içinde kaldım
Yüz bin eman dedim bir bûse aldım
Hâsılı ömrümün kan behâsıdır.

Benim bir gönlüm var onu netmeli
Zülfüne miskile amber katmalı
Öpmeli sevmeli incitmemeli
Ğâyet naz götürmez cep elmasıdır.

Şâzî de vaz geçer mi nazlı yârinden
Yahşî haber aldım öz anasından
Aldığım bûseler al yanağından
İftâr orucunun diş kirasıdır.

LIV

Sultan Mahmut yeni tahttan ineli
Fukarâ görecek kâr nerde kaldı
Arada çoğaldı eşkiyâ hırsız
Âlem şeytan oldu yar nerde kaldı.

Eskiden ağalar büyük bilürler
Kalkarlar meclisden bir yer verirler
Kânûnu nizâmı doğru görürler
Nâmus erkan kalktı ar nerde kaldı.

Eskiden ağların odası işler
İçilir kahveler filcan gümüşler
Kanlılar kurtarır atlar bağışlar
Öyle iyi zâtlar nûr nerde kaldı.

Yaz gelince ördek turaç ötmüyor
Ekilen hâsılât tamam bitmiyor
Yazın kazançları kışa yetmiyor
Şerîat yolları şor nerde kaldı.

Şâzim der on yaşta geçime düşer
Onbeşinde mihnet başına üşer
Muhammed ümmeti yüzyirmi yaşar
Sekseni yaşıyan er nerde kaldı.

LV

Evlerinin önü bir ova yazı
Usandırdı beni yârimin nazı
Yüz vermez, söz vermez ağladır bizi
Ölürsem kanımı verebilin mi?

Bende şu atımı süreyim düze
Mevlam hûb yaratmış beyleri düze
Dur sana sözüm var darılma bize
Ölürsem da'vâmı sürebilin mi?

Nereye varırsan kur bir kıl çadır
Yurt edin, su taşı, elinde satır
Yârin ne durumda sor bir hal hatır
Gelmesem defterim dürebilin mi?

LVI

İlk akşamdan vardım kavil yerine
Ona göre durdum sunam gelmedi
Bilmem ğaflet basdı yatdı uyudu
Bilmem o yar bana küsdü gelmedi.

Benim yârim giydi giydi donandı
İkrar verdi câhil gönlüm inandı
İdegeldi orta yeri dolandı
Seherin yelleri esdi gelmedi.

Unuttu mu ahdi emânı netdi
Başın alıp başka diyâre gitdi
Benim mecbûr olacağım farketdi
Zâlim gazez etti kasdi gelmedi.

Dilerim bağçende bülbül ötmesin
Sevdiğini ğurbet ile atmasın
Ya bu Şâzî niçin feryâd etmesin
Benimle ilgiyi kesdi gelmedi.

LVII

Nasıl medhedeyim seni sultânım
Rum ili İran'ı değer gözlerin
Menendin yok imiş rûhirevânım
İzmir Hindistanı değer gözlerin.

Kimsede görmedim sendeki nazı
Tunusı, Trablus, Mısır, Hicazı
Bağdadı, Basrayı acem Şirazı
Konya Gürcistanı değer gözlerin.

Döşünde düzelmiş Yusuf nişanı
Gören üftâdeler kılar fiğanı
Karsı, Buharayı, Erzurum Vanı
Belhi, İsfehanı değer gözlerin.

Sefil Şâzîi der ki eylerim medhin
Yüz bin sarraf gelse bilmez kıymetin
Bir bûse ver alyanaktan himmetin
Hâsılı cihânı değer gözlerin.

LVIII

Yazın geldiceğın nerden bilmeli
Gül açılmış yaprakları solgundur
Gece gündüz âhü feryâd eylerim
Hiç demezler güzel sevdi durgundur.

Kudretten karadır yârimin kaşı
İnciye benziyor ağzında dişi
Şu güzelde geliş yârin gelişi
Süzülerek gelir gözler yorgundur.

Otururdum nazlı yârin dizine
Doyup usanmazdım şirin sözüne
Taramış zülfünü dökmüş yüzüne
Top zülûfler ablak yüze uygundur.

Şâzim de derkine yokdur hânedan
Bana yardım eyle aman yaradan
Nasıl vazgeçerim böyle sunadan
Deli gönlüm bir yosmaya vurgundur.

LIX

Yazın geldiğini nereden bileyim
Bülbül dikendedir güller daldadır
Eyyûbun teninden iki kurt kalmış
Biri erbuşumda biri baldadır.

Ali din uğruna sancağın açtı
Dîni bütünleri ayırdı seçti
Dünyâdan yetmişbin peygamber geçti
Ahmed Medîne'de Mehdî yoldadır.

Seyyid Gazî için diktiler nişan
Deli gönlüm şimdi oldu perişan
Tanrı kelâmını her an söyleyen
İdris cennettedir Musâ Tur'dadır.

Şâzimde derkine amanın aman
Bozdu yüce dağı bir bölük duman
Canım sağdır demek dünyâda yalan
Tenim teneşirde cesed saldadır.

LX

Ağalar bir şeye hayrette kaldım
Tanrının öndücü verilmez oldu
Olanca malımı döksem mezada
Erenler yanında bilinmez oldu.

Ustalar yayları tersine yapar
Esnaflar işlere hîleler katar
Zamana kadısı altına tapar
Doğrusu şerîat sürülmez imiş.

Şimdiki beylerin sazı çalınmaz
Sadaka verseler dahî alınmaz
Boynumuza farzdır beş vakit namaz
Tanrının namazı kılınmaz oldu.

Şâzim de derkine din İslâm yolu
Evveli Muhammed âhiri Ali
Aşağı eğilir servinin dalı
Hikmet nedir bunda bilinmez imiş.

LXI

Seâdetlü hünkar efendim şâhım
Yâdellere kadem bastı gelmedi
Ne demişem acep benden incinmiş
Bilemedim neme küstü gelmedi.

Unutdu mu ahdi emânı netdi
Başın alup başka diyâra gitti
Benim mecbûr olduğumu fehmetti
Zâlim ısrar etti kasdî gelmedi.

Şimdilerden sonra güller bitmesin
Sağır olsun hep bülbüller ötmesin
Bu Şâzî de niçün feryâd etmesin
Ahû gözlüm canın kısıdı gelmedi.

LXII*

Beyefendi izin verde gideyim
Arkam sıra beni bekler ağlar var
Bir sadedim nazlı yâre kavuşmak
Ara yere yüce yüce dağlar var.

Kuru ğazel gibi göve savrılma
Acı boyraz gibi esüp yorulma
Nerde güzel görseñ gönül çevirme
Bizim ilde cana kıyar beğler var.

Yeni geldi arap atın sökini
Seyyâr eylen sağı sola yükünü
Helal eylen tuz ekmeğın hakkını
Varamıyom beni burda eğler var.

Şâzî de derkine gittim unmayım
Taşlar alıp dertli sînem döğmeyim
Güzel sevdi diller nasıl sevmeyim
Çatık kaş üstünde çiftte benler var.

---

* Şâzî'nin Mısır şâhına ruhsat için söylediğı

LXIII*

Benden selam eyle sevgili yâre
Hâtırın tenhâda sor seher yeli
Bildir ahvâlimi o nazlı yâre
Bir halde tenhâda sor seher yeli.

Seher yeli yâre esersin yakın
Dağıtma kâkûlün dikkatin takın
Erkekler yanında gezmesin sakın
Bir yalnız esnâda sor seher yeli.

Şâzi'nin kusûrun versin huyuna
Kurban olam kaşlarının yayına
Benim için uğra mutlak yanına
Olmazsa rü'yâda sor seher yeli.

---

* Şâzi'nin sürgüne giderken söylediği

LXIV*

Kadir mevlam senden bir dileğim var
Ver bana bir suna gönlüm eğleyim
Ellere vermişsin nedir günâhım
Ver bana bir suna gönlüm eğleyim.

Boyu uzun olsun donsuz olmasın
Gerdanı bir karış bensiz olmasın
Ėayet ağır olsun densiz olmasın
Ver bana bir suna gönlüm eğleyim.

Üce dağ başında keklik sekişli
Avcıdan kurtulmuş ceren bakışlı
Göğsü tâvus kuşu gibi nakışlı
Ver bana bir suna gönlüm eğleyim.

Şâzimde derkine edeydim niyaz
Ağ postun üstünde kılaydım namaz
Elmadan kırmızı billurdan beyaz
Ver bana bir suna gönlüm eğleyim.

---

* Şâzî'nin Erzurum'da söylediği

LXV*

Gönül bir câna bend oldu
Tıfıl teze ben neyneyim
Ben ğarib kendisi ğarib
Gelmez göze ben neyneyim.

Yârim güzellerin hası
Açıldı gönlümün pası
Ğamzeleri bâde tası
Dudak meze ben neyneyim.

Gerdandaki çifte benler
Diş elması gibi parlar
Memeleri düğme zorlar
Dersem çöze ben neyneyim.

Şahıdı Şâzi'nin dili
Açıldı yazbahar gülü
Elinden düştü mendili
Perde yüze ben neyneyim.

---

* Şâzi'nin Senem ile görüşüp kahvede söylediği

LXVI*

Güzel benim istediğim güzelsin
Yusufu Kenana veremem seni
Al-i Osman tahtın verseler almam
Mülk-i Süleymâna veremem seni.

Semerkand, Buhârâ, Bakü, İsfehan
Azerbeycan, Tiflis, Konya hem Revan
Bağdat, Basra, Musul, Diyarbakır, Van
Mısr-ı âlişâna veremem seni.

Vilâyet-i Haleb üstüne Urfa
Hama, Humus ve Şam yanında Yafa
Daha ne iller var koysunlar safa
Hind'e Hindistan'a veremem seni.

Bütün Urum ili hep Anadolu
Urum yakasında şol İneboli
Beriyim istemem şol İstanboli
Hasılı cihâne veremem seni.

---

* Şâzî'nin evde kıza karşı söylediği

ŞİRÂZÎ

I

Eleman elinden hey mürüvvetsiz
Ya nolur insâfa gel ba'zı ba'zı
Zâlim siteminden zulumdur kârım
Kuluna merhamet kıl ba'zı ba'zı.

Coşkun sular gibi çağlayup akma
Sitem hançerini sîneme çakma
Var ise noksanım kusura bakma
Bildiğinden şaşar kul ba'zı ba'zı.

Yoluna koymuşam ser ile canı
Hilafım yok billah severim seni
Bu kadar gönülden çıkarma beni
Bir selam bir sabah sal ba'zı ba'zı.

Şirazim der lebi petek balımsın
Canımın cânânı ğonca gülümsün
Nasıl merhametsiz kanlı zâlimsin
Soyunup koynuna al ba'zı ba'zı.

II

Hey ağalar bu gün bir mahbub gördüm
Hüsnünü medheden dil incinir mi?
Siyah perçem hilal kaşın üstüne
Tarayıp düzleyen el incinir mi?

Beni görmüş uğrun uğrun bakınır
Kendi kendin yâd ellerden sakınır
Top top eder mor menekşe takınır
Acep al yanakda gül incinir mi?

Başına örtünmüş İzmir'in nesi
Kudrettendir ela gözün sürmesi
Halka halka olmuş zülfün burması
Gerdana dökülen tel incinir mi?

Bilen yokdur Şirâzî'nin halinden
Sinem kebab oldu aşkın elinden
Mor belikli sümbül saçın altından
Boynuna dolanan kol incinir mi?

III

Bir mahbûbira'na çeşm-i sîyâhım
Koymuşam yoluna ser elde değil
Bekle derim câhil gönlüm beklemez
Bir müşkül sevdâdır yâr elde değil.

Yoktur gülşenleri bir gün sardığım
Hasretinden pervâneler döndüğüm
Gece gündüz ateşine yandığım
Ğâlibâ kaderim var elde değil.

Şirâzî himmet etsin yârenler
Kınamasın bizi mahzun görenler
Eşim dostum ahbablarım yârenler
Vazgel bu sevdâdan der elde değil.

IV

Kınaman ağalar melil gezdiğim
Bir saçı Leylâya düştü bu gönül
Durmaz gece gündüz gözüm kan ağlar
Bir çileye kapı açtı bu gönül.

Kendi câhıl bilmez erkanı yolu
Kullanmasın bilmez neylesin malı
İpek halı gibi gerdanın halı
Görünce neylesin şaştı bu gönül.

Sevdâmıdır geldi bir müşkül haldir
Nice bir ağlattın gel beni güldür
Aç beni zülfünün teline kondur
Senin için serden geçti bu gönül.

Şirâzim de derki severim candan
Gönül vaz geçer mi kaşı kemandan
Nice yüzbin hûri ile ğılmandan
Seni tek ayırıp seçti bu gönül.

V

Şöyle bir dilberi seyran eyledim
Yanakları dönmüş nar tanesine
Dursam dîvanına bakmaz yüzüme
Asılsam zülfünün bir tânesine.

Güzel gördüm desem takdir ederler
Bahçende açılmış kırmızı güller
Katar katar olmuş gerdanda benler
Her bireri benzer nur tânesine

Aklımı aldurdım oldum serseri
Bulunmaz insanın benden beteri
Kimler büyütmüş ki böyle dilberi
Benzer her tarafı dür tânesine.

Şirâzînin zayıf yürekte özi
Bağrını delmez imkansız sözi
Vasfını yaptığım yârimin nazı
Benziyor bağrıma zer tânesine.

VI

Dün gece seyrimde seher vaktinde
Hafiften gûşüme bir avâz geldi
Mecnûn gönlüm bu gafletten uyandı
Dediler ki müjde bahar yaz geldi.

Açıldı goncalar şakıyıp güller
Türâbında feryâd eder bülbüller
Bu vakteyyâmında yorulmaz diller
Elde dert bir iken bana yüz geldi.

Eser bâd-ı sabâ sînem yandırır
Doldurup aşk bâdesine kandırır
Herkes sevdiğine selam gönderir
Bana nazlı yardan acı söz geldi.

Şârâzim kan ağlar bu dünyâ fani
Gam ile geçirdim çerh-i devranî
Rahmeyle kuluna ey kerem kânî
Ağladıkca çeşmim yaşı düz gelir.

VII

Ben o güzellerden görmedim kemlik
Her ne çektim ise felekten çektim
Yoktur hûblarınan ğayrı pazarım
Değil hûbtan elim melekten çektim.

Kandırdım gönlümü aşkın fahrına
Terkettim yârimi elin kahrına
Gayrı dalmam artık aşkın bahrine
Gönlümün darbına külekten geçtim.

Ben o güzellerin yanına varmam
Boyun eğüp kapısına yalvarmam
Her olur olmaza sırrımı vermem
Hele ben dilimi dilekten çektim.

Şirâzım der kasvetimi dağıttım
Öğüt verüp mecnûn gönlüm avuttum
Muhabbetim değirmende öğüttüm
Eledim kalburdan elekten geçtim.

VIII

Aziz başın için ey nûr-ı dîdem
Nolur kaçma benden bir murâdım var
O nâr-ı hicrinle odoldu sînem
Kevser-i lebinden kâr murâdım var.

Çekinme bir dinle sözüm var sana
Kipriklerin oktur kasedur câna
Kul oldum kapında gel girme kana
Bir saat karşımda dur muradım var.

Al yanak koncadan almış irengi
Mor perçem kaşınan ediyor cengi
Bütün çâr köşede bulunmaz dengi
Sarfetmek yolunda ser murâdım var.

İşittin mi Şirâzinin sözünü
Hüdâya benzetmiş kendi özünü
Kaldır nikâbını görem yüzünü
Cemâl-i hüsnünde her murâdım var.

IX

Neyleyim elinden hey katî güman
Sebebimsin etdin dîvâne beni
Şu dertli gönlümün tabîbi sensin
Nolur muhtaç etme Lokmâne beni.

Kimse bilmez aşk ehlinin hâlinden
Bülbül vaz mı geçer ğonca gülünden
Kölen olam kurtar elin dilinden
Korkarım düşürün lisâne beni.

Çün seyahat çektim yârin yoluna
Duyup usanmadım şirin diline
Kadrini bilmezsin verme eline
Dilersen katleyle meydanda beni.

Şîrâzim der kâil oldum kadere
Ecelimdir başa geldi ne çâre
Zâlim engel kasdediyor bu sırra
Gel eman dedirme düşmana beni.

ŞİRVANLI ÂŞIK

I

Bâd-ı sabâ Allâhını seversen
Benim arzum yâre dedin ne dedi
Âşık cünün olmuş âşık-ı şeyda
Gezinir avâre dedin ne dedi.

Canım kurbân olsun halden bilene
Şu câhil gönlümü verdim talana
Hasta düşüp yar yoluna olana
Bu illete çâre dedin ne dedi.

İliştir bıçağın kanlar alıcı
Bir mesrûr bakışlı cana kıyıcı
Evvel ikrâr verip sonra dönücü
Düşürdün bir bâre dedin ne dedi.

Yoluna koymuşam canı, serimi
Malımı mülkümü sîm ü zerimi
Şirvanlı âşıkım koydum derimi
Düşürdün bir nâre dedin ne dedi.

ZARİF

I

Şu ğarib gönlümün beyanı müşkül
Bir yosmada gönlüm var açılamam.
Lâl oldu da şakımıyor dillerim
Sızılar yüreğim zâr açılamam.

Öksüzüm ağlarım deĝme telime
Kıyamam ismini alam dilime
Canım esirgemem senin yoluna
Koymuşam yoluna ser açılamam.

Döğünmekten kara baĝrım taş oldu
Ağlamaktan dîdelerim yaş oldu
Derdine dermânım diyen beş oldu
Tercümanlar aman der açılamam.

Kendi ârif telden alır hileyi
Gözümde çıkardı mâlı melâli
Bir cana mâilim Zarif olalı
Türkçesi, küçüktür yâr açılamam.

UKDE KİTAPLIĞI
YAYINLANAN KİTAPLARIMIZ

1. Anılar ve İbretler (1994) / *Cemal NAR* (Mevcudu Yok)
2. Gönül Dostu (1995) / *Serdar YAKAR* (Mevcudu Yok)
3. Kurtuluştan Bir Kesit (1995) / *Esmâ YAKAR* (Mevcudu Yok)
4. Ruhların Parmakları (1996) / *Mehmet ALPEREN* (Mevcudu Yok)
5. Bu Sistemden İslama (1996) / *Cemal NAR* (Mevcudu Yok)
6. Sultan Vahdettin ve Mustafa Kemal Paşa Milli Mücadelede (1996) / *Mehmet FATİŞOĞLU* (Mevcudu Yok)
7. Sorgulanması Gereken Kavramlar (1996) / *Mehmet SERTPOLAT* (Mevcudu Yok)
8. Necip Fazıl ve Mücadelesi (1996) / *Serdar YAKAR* (Mevcudu Yok)
9. İslamlaşma Bilinci (1996) / *Cemal NAR* (Mevcudu Yok)
10. Memleketime Dair (1997) / *Serdar YAKAR* (Mevcudu Yok)
11. İslam Sancısı (1997) / *Cemal NAR* (Mevcudu Yok)
12. Delil ve Hikmetleriyle İslam Fıkhı (1997) / *Ramazan PAK* (Mevcudu Yok)
13. Hayatı ve Mücadelesi ile Hafız Ali Efendi (1998) / *Yıldırım ALKIŞ* – *Serdar YAKAR* (Mevcudu Yok)
14. Arş Gölgesi (1998) / *Cemal NAR* (Mevcudu Yok)
15. Tasavvufun Anahtarı (1998) / *Cemal NAR* (Mevcudu Yok)
16. Kahramanmaraş'ta Bayazitoğulları (1998) / *Bekir Sami BAYAZIT* (Mevcudu Yok)
17. Güz Yağmurları (1998) / *Kadir TANIR* (Mevcudu Yok)
18. Betül'ün Günlüğü (1998) / *Elif Betül YAKAR* (Mevcudu Yok)
19. Kurtuluşumuzun Manevi Mimarları (1992) / *Mehmet ALPEREN* (Mevcudu Yok)
20. Kurtuluşa Dair Üç Eser (1996) / *Serdar YAKAR* (Mevcudu Yok)
21. Kıssa-ı Eshab-ı Kehf (1999) / *Yaşar ALPARSLAN* (Mevcudu Yok)
22. Bahçeci Hoca (1999) / *Ömer KAYA*
23. Kan Kırmızı Geceler (2000) / *M. Akif BALTUTAN*
24. Cahit Zarifoğlu (2000) / *Nazım ELMAS*
25. Hac Yolunda Gördüklerimiz (2000) / *H. Rıdvan BAĞRIAÇIK* (Mevcudu Yok)
26. Kabe Yolunda (2001) / *H. Rıdvan BAĞRIAÇIK* (Mevcudu Yok)
27. Yüz Yaşın Sırrı (2002) / *Ömer KAYA*

28. Mısır'da Hüküm Süren Çerkez Sultanları (2003) / Tercüme:
Kemal GÖRÜCÜ (Mevcudu Yok)
29. Yerel Yönetimlerde Alternatif Hizmet Sunma Yöntemleri Kahramanmaraş Belediyesi Örneği (2003) / *Serdar YAKAR*
30. Mahalli Kelimeler Sözlüğü (2003) / *Ömer KAYA – Hacı Abdullah KOZAN*
31. Tarihi, Kültürü ve Sosyal Yapısı İle Kahramanmaraş'ta Ceridoğulları (2003) / *Serdar YAKAR – Ömer KAYA*
32. Kalbime Sığırdıramadıklarım (2004) / *Cuma TAHİROĞLU*
33. Gül Medeniyeti Kurtlar Sofrasında (2004) / *Cuma TAHİROĞLU*
34. Fıkıh Usulü (2004) / *Ramazan PAK*
35. Gönlümün Sesi (2004) / *Cuma TAHİROĞLU*
36. Milli Hassasiyet ve Manevi Mesuliyet (2006) / *Cuma TAHİROĞLU*
37. Alimin Önderliği (2006) / *Cemal NAR*
38. Münâcaât ve Na'atlar (2006) / *Yaşar ALPARSLAN*
39. Tarihte Alcı - Tecirli (Beğdili – İlbeyli – Elbeyli) Türkmenleri Soykimlikleri (2006) / *Mehmet ADİL (ALCIOĞLU)*
40. Dulkadir Beyliği Araştırmaları I (2008) / *Hazırlayanlar: Yaşar ALPARSLAN, Mehmet KARATAŞ, Serdar YAKAR*
41. Heşt Bihişt –Kuruluştan Yükselişe Osmanlı Tarihi- (2008) / *İdris-i Bitlisî. Hazırlayan: Mehmet KARATAŞ, Selim KAYA, Yaşar BAŞ*
42. Maraş Yollarında (2008) / *Hasan Reşit TANKUT*
43. İstiklâl Savaşında Maraş (2008) / *Yaşar ALPARSLAN – Serdar YAKAR*
44. Gül Medeniyeti Çölde Bir Pınardır (2008) / *Cuma TAHİROĞLU*
45. Maraş Tarihi ve Coğrafyası (2008) / *Besim ATALAY*
46. Dulkadir Beyliği Araştırmaları II (2008) / *Hazırlayanlar: Yaşar ALPARSLAN, Mehmet KARATAŞ, Serdar YAKAR*
47. Aşiretlerin İskanları (2008) / *Bekir Sami BAYAZIT*
48. Bir Hukuk Mücadelesi (2008) / *Serdar YAKAR*
49. Maraş Emîrleri (2008) / *Editörler: İlyas GÖKHAN / Selim KAYA*
50. Kuskün (2008) / *Kadir TANIR*
51. Maraş'ta Misyoner Faâliyetleri ve Misyoner Okulları (2008) / *Mustafa ÇABUK*
52. Zeytun ve Çevresindeki Ermeni İsyancıları (2008) / *A. Latif DİNÇASLAN*
53. Âşık Durdu Mehmet Yoksul (Âşık Mahfuzî) Hayatı ve Şiirleri (2008) / *Hazırlayanlar: Yaşar ALPARSLAN - Serdar YAKAR*

- 54.Âşık Mustafa Zülkadiroğlu Hayatı ve Şiirleri (2008) / *Hazırlayanlar: Yaşar ALPARSLAN - Serdar YAKAR*
55. İlkçağdan Dulkadirililere Kadar Maraş (2008) / *Yrd. Doç. Dr. İlyas GÖKHAN, Yrd. Doç. Dr. Selim KAYA*
56. Maraş Merkez Ağzı (2008) / *Mine KILIÇ*
- 57.Dulkadir Eyâletinin Kuruluşu ve Gelişmesi (2009) / *Dr. İsmail ALTINÖZ*
58. İlâveli Esmârü't-tevârih Maa Zeyl (2009) / *Mehmed Şemî Efendi, Hazırlayan: Dr. Mehmet KARATAŞ*
- 59.Muhammet Kâmil Ağdaş (Bahçeci Hoca) Hayatı ve Şiirleri (2009) / *Hazırlayanlar: Yaşar ALPARSLAN - Serdar YAKAR*
- 60.Mevlid / *Mar'aşî Kurâ-zâde Nâdiri* (2009) / *Hazırlayan Gülcan Tanıdır ALICI*
- 61.Osmanlı Diplomasi Tarihinden Bir Kesit Osmanlı Avusturya Diplomatik İlişkileri (1526- 1791) (2009) / *Uğur KURTARAN*
- 62.Maraş'ta Divanından Parça Kalmış Halk Şairleri (2009) / *Hazırlayanlar: Yaşar ALPARSLAN - Serdar YAKAR*
- 63.Türk Edebiyatında Maraşlılar (2009) / *Yaşar ALPARSLAN, Yard. Doç. Dr. Lütfi ALICI, Serdar YAKAR*
- 64.100. Yılında 1909 Maraş'ta Ermeni Olayları (2009) / *Yrd.Doç. Dr. Nejla GÜNAY*
- 65.Muhteşem Osmanlı (2009) / *Mehmet FATİŞOĞLU*
- 66.Seyâhatnâme, Şehir Târihi ve Coğrafya Kitaplarına Göre Maraş (2009) / *Hazırlayanlar: Yaşar ALPARSLAN - Serdar YAKAR*
- 67.Türk Düşünce Tarihine Bir Bakış (2009) / *Yrd. Doç. Dr. Selahattin DÖĞÜŞ*
- 68.Maraş'ta Saçaklızâdeler ve Eski Maraş Âlimleri (2009) / *Osman SANDALOĞLU, Hazırlayan: Yaşar ALPARSLAN*
- 69.Maraş Bibliyografyası (2009) / *Cavit POLAT*
- 70.Büyük Hiciv Şâiri Âşık Mısdılı (Mustafa Hartlap'ın) Hayatı ve Şiirleri (2009) / *Hazırlayan: Yaşar ALPARSLAN*
- 71.Arap Belâgatinde Lafız ve Anlam (2009) / *Yrd. Doç. Dr. M.Akif ÖZDOĞAN*
- 72.Maraş Ağzı Köroğlu (2009) / *Hacı Ali ÖZTURAN*
- 73.Maraş Merkez Ağzı Kelimeler Deyimler (2009) / *Hacı Ali ÖZTURAN*

HEDEF

KİTAP – KIRTASIYE

Toptan ve Perakende

Mehmet APAYDIN

Merkez : 0344 223 33 68
Şube : 0344 221 84 55
Öğt. Hattı : 0505 797 98 81
Merkez : Belediye Çarşısı No: 78/A
Kahramanmaraş
Şube : Belediye Çarşısı No: 82
Kahramanmaraş